ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
F. G. JACOBS
της 25ης Απριλίου 2002 [1]

1. Την υπό κρίση αναίρεση προκάλεσε η εκ μέρους του Πρωτοδικείου απόρριψη [2] των προσφυγών που άσκησαν δύο Ρουμάνοι παραγωγοί σωλήνων χωρίς συγκόλληση από σίδηρο ή μη κραματοποιημένο χάλυβα, με τις οποίες ζητούσαν τη μερική ακύρωση του κανονισμού του Συμβουλίου [3], για την επιβολή οριστικού δασμού αντιντάμπινγκ, μεταξύ άλλων, στα προϊόντα τους. Το Πρωτοδικείο αποφάσισε τη συνεκδίκαση των δύο προσφυγών και οι δύο παραγωγοί άσκησαν από κοινού αναίρεση με την οποία ισχυρίζονται, αμφότεροι, ότι το Πρωτοδικείο ερμήνευσε και εφάρμοσε εσφαλμένα την υποχρέωση επαρκούς αιτιολογήσεως ενός μέτρου. Πάντως, είναι προτιμότερο να εξετασθούν χωριστά τα επιχειρήματα εκάστου προσφεύγοντος, εφόσον αφορούν διαφορετικά τμήματα της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

Petrotub

Το βασικό πρόβλημα

2. Μολονότι η αναίρεση αφορά την υποχρέωση αιτιολογήσεως και, κατά συνέπεια, πρέπει να εκδοθεί απόφαση επ' αυτής της βάσεως, είναι ενδεχομένως χρήσιμο να εκτεθεί, καταρχάς, το βασικό πρόβλημα, δηλαδή το πρόβλημα του υπολογισμού των περιθωρίων ντάμπινγκ με την «ασύμμετρη μέθοδο», σε συνδυασμό με την πρακτική της «εκμηδενίσεως» — ζήτημα το οποίο αποτελεί αντικείμενο διαμάχης στα πλαίσια του παγκοσμίου εμπορίου.

3. Το 1995, το Συμβούλιο εξέδωσε νέους βασικούς κοινοτικούς κανόνες για τη ρύθμιση των μέτρων αντιντάμπινγκ με τον κανονισμό (ΕΚ) 384/96 [4] (στο εξής: ο βασικός κανονισμός). Η ουσία των κανόνων αυτών, παρεμφερής προς την ουσία όλων των

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

2 — Με την απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 1999, T-33/98 και T-34/98, Petrotub και Republica κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1999, σ. II-3837, στο εξής: η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση).

3 — Κανονισμός (ΕΚ) 2320/97 του Συμβουλίου, της 17ης Νοεμβρίου 1997, για την επιβολή οριστικών δασμών αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές ορισμένων σωλήνων χωρίς συγκόλληση από σίδηρο ή μη κραματοποιημένο χάλυβα, καταγωγής Ουγγαρίας, Πολωνίας, Ρωσίας, Τσεχικής Δημοκρατίας, Ρουμανίας και Σλοβακικής Δημοκρατίας, για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1189/93 και για την [περάτωση] της διαδικασίας όσον αφορά τις εισαγωγές καταγωγής Δημοκρατίας της Κροατίας (ΕΕ L 322, σ. 1, στο εξής: ο προσβαλλόμενος κανονισμός).

4 — Κανονισμός του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1995, για την άμυνα κατά των εισαγωγών που αποτελούν αντικείμενο ντάμπινγκ εκ μέρους χωρών μη μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΕΕ 1996, L 56, σ. 1).

κανόνων αντιντάμπινγκ σε παγκόσμια κλίμακα, ανευρίσκεται στο άρθρο 1. Δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 1, «δασμός αντιντάμπινγκ είναι δυνατόν να επιβάλλεται σε κάθε προϊόν που αποτελεί αντικείμενο ντάμπινγκ, όταν η θέση του σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός της Κοινότητας προκαλεί ζημία» και, δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 2, «ένα προϊόν θεωρείται ότι αποτελεί αντικείμενο ντάμπινγκ όταν η τιμή εξαγωγής του στην Κοινότητα είναι χαμηλότερη από μια συγκρίσιμη τιμή του ομοειδούς προϊόντος, όπως έχει καθοριστεί για τη χώρα εξαγωγής κατά τις συνήθεις εμπορικές πράξεις».

4. Τη νέα αυτή δημοσίευση του 1995 επέβαλαν τόσο οι ατέλειες της προηγούμενης νομοθεσίας[5] όσο και, σε μεγαλύτερο ίσως βαθμό, η καθιέρωση του «κώδικα αντιντάμπινγκ του 1994» στο πλαίσιο των πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης[6].

5. Το άρθρο 2 του κώδικα αυτού αφορά τον καθορισμό του ντάμπινγκ. Το άρθρο 2.4 απαιτεί τη διεξαγωγή εύλογης συγκρίσεως μεταξύ της τιμής εξαγωγής και της κανονικής αξίας (η οποία είναι, κατ' αρχήν, η τιμή που εφαρμόζεται συνήθως στις εθνικές εμπορικές σχέσεις αλλά η οποία, όταν η εν λόγω τιμή δεν είναι διαθέσιμη, μπορεί επίσης να καθορισθεί βάσει ειδικών μεθόδων). Το άρθρο 2.4.2 προβλέπει ότι «[...] η ύπαρξη περιθωρίων ντάμπινγκ κατά το στάδιο της έρευνας κρίνεται, κατ' αρχήν, με βάση τη σύγκριση κάποιας σταθμισμένης μέσης κανονικής αξίας με τον σταθμισμένο μέσο όρο των τιμών που έχουν ισχύσει για όλες τις ανάλογες εξαγωγικές πράξεις ή με βάση τη σύγκριση της κανονικής αξίας με τις τιμές εξαγωγής για κάθε συναλλαγή ξεχωριστά. Η κανονική αξία, η οποία έχει προκύψει από τη στάθμιση των μέσων όρων, είναι δυνατόν να συγκρίνεται με τις τιμές των επί μέρους εξαγωγικών πράξεων, εφόσον οι αρχές διαπιστώνουν ότι οι τιμές εξαγωγής διαφέρουν σημαντικά και σε μεγάλο βαθμό ανάλογα με την ταυτότητα του αγοραστή, την περιφέρεια ή τη χρονική περίοδο και εφόσον εξηγείται ο λόγος για τον οποίον οι διαφορές αυτού του είδους δεν είναι δυνατόν να ληφθούν καταλλήλως υπόψη μέσω της σύγκρισης των σταθμισμένων μέσων όρων μεταξύ τους ή μέσω της σύγκρισης της μιας συναλλαγής με την άλλη».

6. Το άρθρο 2, παράγραφος 10, του βασικού κανονισμού εμπερικλείει την ίδια απαίτηση δίκαιης συγκρίσεως και, δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 11, «η ύπαρξη περιθωρίων ντάμπινγκ κατά την περίοδο έρευνας προσδιορίζεται κατά κανόνα με βάση τη σύγκριση μιας μέσης σταθμισμένης κανονικής αξίας με τον σταθμισμένο μέσον όρο των τιμών όλων των συναλλαγών με αντικείμενο εξαγωγές στην Κοινότητα ή με βάση τη σύγκριση επί μέρους κανονικών αξιών και επί μέρους τιμών εξαγωγής στην Κοινότητα για κάθε συναλλαγή ξεχωριστά. Παρ' όλα αυτά,

5 — Βλ. τις αιτιολογικές σκέψεις τριάντα δύο έως τριάντα τέσσερα του προοιμίου του βασικού κανονισμού.

6 — Πολυμερείς διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουρουγουάης (1986-1994) — Παράρτημα 1 — Παράρτημα 1 Α — Συμφωνία για την εφαρμογή του άρθρου VI της γενικής συμφωνίας δασμών και εμπορίου του 1994 (ΠΟΕ-GATT 1994) (ΕΕ 1994, L 336, σ. 103)· βλ. τις αιτιολογικές σκέψεις τρία έως πέντε του προοιμίου του βασικού κανονισμού.

όταν για τον καθορισμό της κανονικής αξίας έχει ληφθεί ως βάση ο σταθμισμένος μέσος όρος, η κανονική αυτή αξία είναι δυνατόν να συγκρίνεται με τις τιμές όλων των επί μέρους συναλλαγών με αντικείμενο εξαγωγές στην Κοινότητα, υπό την προϋπόθεση ότι εφαρμόζονται συστηματικά τιμές εξαγωγής οι οποίες διαφέρουν σημαντικά ανάλογα με τον αγοραστή, την περιοχή ή τη χρονική περίοδο, ενώ η εφαρμογή των μεθόδων που προβλέπονται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου δεν θα οδηγούσε στη διαπίστωση των εφαρμοζόμενων πρακτικών ντάμπινγκ σε όλη τους την έκταση».

7. Επομένως, οι διατάξεις αυτές είναι, κατ' ουσίαν, όμοιες, εφόσον εκάστη εξ αυτών προβλέπει τις ίδιες τρεις μεθόδους υπολογισμού, παρά το γεγονός ότι ο καθορισμός των προϋποθέσεων υπό τις οποίες μπορεί να χρησιμοποιηθεί η τρίτη μέθοδος διαφέρει — «εφόσον εξηγείται ο λόγος για τον οποίον οι διαφορές αυτού του είδους δεν είναι δυνατόν να ληφθούν καταλλήλως υπόψη [με την εφαρμογή των δύο πρώτων μεθόδων]», ενώ αντιθέτως «η εφαρμογή των [δύο πρώτων μεθόδων] δεν θα οδηγούσε στη διαπίστωση των εφαρμοζόμενων πρακτικών ντάμπινγκ σε όλη τους την έκταση». Κατά συνέπεια, είναι ενδεχομένως σκόπιμο να εξετασθεί τι συνεπάγονται οι τρεις μέθοδοι.

8. Για τον σκοπό αυτό ενδείκνυται, ενδεχομένως, να εξετασθούν ορισμένοι συγκεκριμένοι ορισμοί (καίτοι εντελώς υποθετικοί). Ένα απλό παράδειγμα [7] θα μπορούσε να αφορά έναν παραγωγό εντός τρίτης χώρας ο οποίος εξάγει δύο τύπους του προϊόντος του στην Κοινότητα, τον τύπο Α και τον τύπο Β:

— Για τον τύπο Α, το αποτέλεσμα του υπολογισμού της σταθμισμένης μέσης κανονικής αξίας είναι 100, με βάση ορισμένο αριθμό εγχωρίων συναλλαγών, των οποίων οι τιμές κυμαίνονται μεταξύ 95 και 105. Δύο εξαγωγές πραγματοποιούνται σε τιμή, ως προς την οποία έχει εφαρμοστεί ντάμπινγκ [8], 80 και δέκα στην τιμή των 110, η οποία δεν προκύπτει από την εφαρμογή ντάμπινγκ.

— Για τον τύπο Β, η μέση σταθμισμένη κανονική αξία είναι 90, βάσει ορισμένου αριθμού εγχωρίων συναλλαγών, των οποίων οι τιμές κυμαίνονται μεταξύ 85 και 95. Δέκα εξαγωγικές συναλλαγές πραγματοποιούνται σε τιμή, επί της οποίας εφαρμόζεται πρακτική ντάμπινγκ, 70 και πέντε στην τιμή των 100, η οποία δεν προκύπτει από την εφαρμογή ντάμπινγκ.

9. Μία σύγκριση της μέσης σταθμισμένης κανονικής αξίας με τον σταθμισμένο μέσο

7 — Περαιτέρω στοιχεία ανευρίσκονται, για παράδειγμα, σε Van Bael, I., και Bellis, J. F., *Anti-dumping and other Trade Protection Laws of the EC* (3η έκδοση, 1996), παράγραφοι 338 έως 340, ή Stanbrook, C., και Bentley, P., *Dumping and Subsidies — The Law and Procedures Governing the Imposition of Anti-dumping and Countervailing Duties in the European Community* (3η έκδοση, 1996), κεφάλαιο 3.4.

8 — Στο πλαίσιο πραγματικού υπολογισμού, θα ήταν αναγκαίο να γίνει διάκριση μεταξύ των τιμών εργοστασίου και των τιμών cif, εφόσον τα περιθώρια ντάμπινγκ υπολογίζονται βάσει συγκρίσεως μεταξύ των τιμών εργοστασίου, που είναι όμως εκφρασμένες ως ποσοστό της τιμής cif κατά την εξαγωγή στα σύνορα της Κοινότητας· πάντως, το παράδειγμα θα καταστεί απλούστερο και δεν θα χάσει την παραστατικότητά του εάν δεν ληφθεί υπόψη, επί του παρόντος, η τιμή cif.

όρο των τιμών όλων των συναλλαγών προς την Κοινότητα (η πρώτη συμμετρική μέθοδος) δίδει τα ακόλουθα αποτελέσματα:

— Για τον τύπο Α, ο σταθμισμένος μέσος όρος των τιμών των εξαγωγικών συναλλαγών είναι ο ακόλουθος:

$$(2 \times 80) + (10 \times 110) = 160 + 1\,100 = 1\,260$$

1 260 : 12 (ο συνολικός αριθμός των εξαγωγικών συναλλαγών) = 105

Συγκρινόμενο με τη μέση σταθμισμένη κανονική αξία των 100, το αποτέλεσμα αυτό δεν καταδεικνύει την ύπαρξη ντάμπινγκ· υφίσταται, πράγματι, «αρνητικό περιθώριο ντάμπινγκ» της τάξεως του -60[9] για το σύνολο των δώδεκα συναλλαγών, με μέσον όρο της τάξεως του -5 ανά συναλλαγή.

— Για τον τύπο Β, ο σταθμισμένος μέσος όρος των τιμών των εξαγωγικών συναλλαγών είναι ο ακόλουθος:

$$(10 \times 70) + (5 \times 100) = 700 + 500 = 1\,200$$

1 200 : 15 (ο συνολικός αριθμός των εξαγωγικών συναλλαγών) = 80

Συγκρινόμενο με τη μέση σταθμισμένη κανονική αξία του 90, το αποτέλεσμα αυτό καταδεικνύει (θετικό) περιθώριο ντάμπινγκ της τάξεως του 150 για το σύνολο των δεκαπέντε συναλλαγών, με μέσον όρο της τάξεως του 10 ανά συναλλαγή.

— Εάν υπολογισθεί το συνολικό περιθώριο για τους δύο τύπους, το αρνητικό περιθώριο ντάμπινγκ της τάξεως του -60 αντισταθμίζεται από το θετικό περιθώριο της τάξεως του 150, οπότε δίδεται θετικό περιθώριο ντάμπινγκ της τάξεως του 90, ή του 3,33 ανά συναλλαγή.

10. Δεν λαμβάνω επί του παρόντος υπόψη τη σπανίως εφαρμοζόμενη μέθοδο που συνίσταται στη σύγκριση των τιμών για κάθε συναλλαγή χωριστά (η δεύτερη συμμετρική

9 — Αφήνω τα περιθώρια ντάμπινγκ σε απόλυτες τιμές, μολονότι συνήθως εκφράζονται σε ποσοστά της τιμής cif, η οποία δεν ελήφθη υπόψη στα παραδείγματα αυτά.

μέθοδος) και προβαίνω στη σύγκριση μεταξύ της μέσης σταθμισμένης κανονικής αξίας και των τιμών των επί μέρους συναλλαγών με αντικείμενο εξαγωγές (η ασύμμετρη μέθοδος). Εάν εφαρμοστεί η μέθοδος αυτή, ο υπολογισμός θα έχει ως εξής:

— Για τον τύπο Α (κανονική αξία = 100), οι δύο συναλλαγές προς 80 καταδεικνύουν θετικό περιθώριο της τάξεως του 20, οι δέκα συναλλαγές προς 110 καταδεικνύουν αρνητικό περιθώριο της τάξεως του 10. Το συνολικό περιθώριο είναι:

$(2 \times 20) + (10 \times -10) = 40 + -100 = 40 - 100 = -60$ (μέσος όρος -5).

— Για τον τύπο Β (κανονική αξία = 90), οι δέκα συναλλαγές προς 70 καταδεικνύουν θετικό περιθώριο της τάξεως του 20, οι πέντε συναλλαγές προς 100 καταδεικνύουν αρνητικό περιθώριο της τάξεως του 10. Το συνολικό περιθώριο είναι:

$(10 \times 20) + (5 \times -10) = 200 + -50 = 200 - 50 = 150$ (μέσος όρος 10).

— Εάν το συνολικό περιθώριο υπολογισθεί για τους δύο τύπους:

$(12 \times 20) + (15 \times -10) = 240 + -150 = 240 - 150 = 90$ (μέσος όρος 3,33).

11. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι οι δύο μέθοδοι καταλήγουν στο ίδιο αποτέλεσμα εάν, όπως υπέθεσα, οι ίδιες εξαγωγικές συναλλαγές, τόσο αυτές που αποτελούν το αντικείμενο ντάμπινγκ όσο και αυτές που δεν αποτελούν το αντικείμενο ντάμπινγκ, λαμβάνονται υπόψη στο σύνολό τους. Πάντως, οι συναλλαγές που χρησιμοποιήθηκαν δεν χρειάζεται ενδεχομένως να είναι οι ίδιες και στις δύο περιπτώσεις, εφόσον η πρώτη συμμετρική μέθοδος θεωρείται ότι εφαρμόζεται σε «όλες τις [παρεμφερείς] συναλλαγές», ενώ η ασύμμετρη μέθοδος συγκρίνει τις μέσες κανονικές τιμές και τις «επί μέρους» συναλλαγές με αντικείμενο εξαγωγές, πράγμα το οποίο δεν φαίνεται να αποκλείει μια επιλογή από το όργανο που διεξάγει την έρευνα. Στην περίπτωση τέτοιας επιλογής, θα φαινόταν εύλογο ο σκοπός και το αποτέλεσμα να συνίστανται ενδεχομένως στον αποκλεισμό ορισμένων εξαγωγών που δεν αποτέλεσαν το αντικείμενο ντάμπινγκ και, επομένως, στην αύξηση του θετικού περιθωρίου ντάμπινγκ που προκύπτει, παρά στο αντίθετο.

12. Επί πλέον, οι υπολογισμοί θα μπορούσαν να επηρεασθούν από άλλη τεχνική γνωστή ως «εκμηδένιση». Η πρακτική αυτή συνίσταται στη μείωση όλων των αρνητικών

περιθωρίων ντάμπινγκ στο μηδέν, αντί της αντισταθμίσεως των περιθωρίων αυτών με θετικά περιθώρια ντάμπινγκ. Επομένως, όλες οι εξαγωγές που δεν αποτέλεσαν το αντικείμενο ντάμπινγκ αντιμετωπίζονται ως εάν είχαν πραγματοποιηθεί στην κανονική αξία[10]. Όταν εφαρμόζεται η τεχνική της εκμηδενίσεως, οι αριθμοί που προκύπτουν από τις δύο μεθόδους ενδέχεται να ποικίλλουν. Θα θεωρήσω εκ νέου ότι οι υπολογισμοί εφαρμόζονται σε όλες τις συναλλαγές για κάθε τύπο.

13. Εάν εφαρμοσθεί η τεχνική της «εκμηδενίσεως» στο πλαίσιο της πρώτης συμμετρικής μεθόδου:

— Για τον τύπο Α, το συνολικό αρνητικό περιθώριο από -60 καθίσταται 0.

— Για τον τύπο Β, το συνολικό θετικό περιθώριο ντάμπινγκ της τάξεως του 150 παραμένει στο 150.

— Εάν ορισθεί ολικό περιθώριο για τους δύο τύπους, με βάση τα διαφορετικά περιθώρια που έχουν ορισθεί για έκαστο εξ αυτών, το περιθώριο αυτό είναι τώρα της τάξεως του 0 + 150 = 150, αντί για 90 (μέσος όρος 5,56 ανά συναλλαγή, αντί 3,33).

14. Εάν εφαρμοσθεί η τεχνική της εκμηδενίσεως ενώ χρησιμοποιείται η ασύμμετρη μέθοδος:

— Για τον τύπο Α,

$(2 \times 20) + (10 \times -10) = 40 + -100 = 40 + 0 =$ 40 (μέσος όρος 3,33).

— Για τον τύπο Β,

$(10 \times 20) + (5 \times -10) = 200 + -50 = 200 + 0 =$ 200 (μέσος όρος 13,33).

— Για τους δύο τύπους από κοινού,

$(12 \times 20) + (15 \times -10) = 240 + -150 = 240 + 0$ = 240 (μέσος όρος 8,89).

10 — Εάν επιβληθεί δασμός αντιντάμπινγκ, θα εφαρμοσθεί, πάντως, και στις εξαγωγές που δεν αποτέλεσαν το αντικείμενο ντάμπινγκ, παρά το γεγονός ότι υφίσταται διαδικασία (περίπλοκη), δυνάμει του άρθρου 11, παράγραφος 8, του βασικού κανονισμού, κατά την οποία οι εισαγωγείς δύνανται να ζητήσουν την επιστροφή δασμών αντιντάμπινγκ που έχουν εισπραχθεί, εφόσον αποδεικνύεται ότι το περιθώριο ντάμπινγκ που ελήφθη ως βάση για την καταβολή των δασμών έχει εξαλειφθεί ή μειωθεί.

15. Επομένως, είναι προφανές ότι, όταν δεν εφαρμόζεται η μέθοδος της εκμηδενίσεως, οι δύο μέθοδοι καταλήγουν στο ίδιο αποτέλεσμα εάν ληφθούν υπόψη οι ίδιες συναλλαγές στο σύνολό τους. Πάντως, όταν εφαρμόζεται, η ασύμμετρη μέθοδος καταλήγει πάντοτε σε υψηλότερο αποτέλεσμα, εφόσον η πρώτη συμμετρική μέθοδος, με την εφαρμογή του μέσου όρου των τιμών των συναλλαγών με αντικείμενο εξαγωγές, θα λάβει υπόψη, σε ορισμένο βαθμό, τα αρνητικά περιθώρια ντάμπινγκ, πράγμα το οποίο δεν συμβαίνει ποτέ στην περίπτωση της ασύμμετρης μεθόδου. (Είναι προφανές ότι το πρόβλημα θα ανακύψει, εν πάση περιπτώσει, μόνον εφόσον υπάρχουν εξαγωγές που αποτελούν το αντικείμενο ντάμπινγκ και εξαγωγές που δεν αποτελούν το αντικείμενο ντάμπινγκ· εάν όλες οι εξαγωγές αποτελούν το αντικείμενο ντάμπινγκ, δεν θα υπάρχουν αρνητικά περιθώρια και, κατά συνέπεια, εκμηδένιση.)

16. Μνεία της πρακτικής της εκμηδενίσεως δεν γίνεται ούτε στον κώδικα αντιντάμπινγκ του 1994 ούτε στον βασικό κανονισμό, αλλά η μέθοδος χρησιμοποιείται γενικώς από τις χώρες που πραγματοποιούν εισαγωγές ή από τις τελωνειακές ενώσεις, περιλαμβανομένης και της Κοινότητας. Δεν προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι, εφόσον δημιουργεί υψηλότερα περιθώρια ντάμπινγκ, η πρακτική επικρίνεται από τις χώρες που πραγματοποιούν εξαγωγές. Οι χώρες που πραγματοποιούν εισαγωγές υπεραμύνονται της τεχνικής αυτής, ισχυριζόμενες ότι, χωρίς αυτήν, θα ήταν δυνατή η πλήρης (όπως στην περίπτωση του τύπου Α, ανωτέρω) ή μερική (όπως στην περίπτωση του τύπου Β ανωτέρω) απόκρυψη του ντάμπινγκ, εάν υφίσταται «στοχοθετημένο» ντάμπινγκ — δηλαδή εάν ένας εισαγωγέας αποφασίζει να πωλήσει με ζημία σε συγκεκριμένη περιοχή ή κατά τη διάρκεια ορισμένης περιόδου του έτους, διότι θεωρεί ότι μπορεί να αυξήσει κατά τον τρόπο αυτόν τις πωλήσεις του στην περιοχή αυτή ή κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, χωρίς να διακυβεύονται οι πωλήσεις του σε άλλες περιοχές ή κατά τη διάρκεια άλλων περιόδων [11].

17. Η διαμάχη που υφίσταται όσον αφορά την εκμηδένιση εξετάσθηκε από το όργανο λύσεως των διαφορών (Dispute Settelment Body) του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) σε υποθέσεις που αφορούσαν την Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Το 1995, στην υπόθεση «βαμβακερά νήματα», ο πρόδρομος του οργάνου αυτού αναγνώρισε προφανώς το κύρος της τεχνικής που χρησιμοποιείται από κοινού με την ασύμμετρη μέθοδο [12]. Πάντως, το 1997, στην υπόθεση «πανικά κρεβατιού», οι εκθέσεις της ειδικής ομάδας και του δευτεροβάθμιου δικαιοδοτικού οργάνου καταδίκασαν εντόνως την πρακτική αυτή σε μια υπόθεση που αφορούσε την πρώτη συμμετρική μέθοδο [13] και φαίνε-

11 — Το Δικαστήριο αναγνώρισε την ανάγκη χρησιμοποιήσεως ειδικής μεθόδου για να ληφθούν υπόψη οι περιπτώσεις αυτές με την απόφασή του της 7ης Μαΐου 1987, 240/84, Toyo κ.λπ. κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1987, σ. 1809, σκέψη 23).

12 — Επιτροπή της GATT για τις πρακτικές αντιντάμπινγκ, έκθεση της ειδικής ομάδας ADP/137 της 4ης Ιουλίου 1995 (ΕΚ — επιβολή δασμών αντιντάμπινγκ στην εισαγωγή βαμβακερών νημάτων καταγωγής Βραζιλίας), ειδικότερα στα σημεία 240 έως 252 και 498 έως 502. Πάντως, τα επιχειρήματα που εξετάστηκαν φαίνεται ότι επικεντρώνονται σε ζητήματα πληθωρισμού μάλλον παρά στη δικαιολόγηση της ίδιας της τεχνικής (η υπόθεση αφορούσε προγενέστερη έκδοση του κώδικα αντιντάμπινγκ).

13 — Ευρωπαϊκές Κοινότητες — Δασμοί αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές βαμβακερών πανικών κρεβατιού από την Ινδία, έκθεση της ειδικής ομάδας WT/DS141/R της 30ής Οκτωβρίου 2000, ειδικότερα τα σημεία 6.102 και 6.117 και έκθεση του δευτεροβάθμιου δικαιοδοτικού οργάνου WT/DS141/AB/R της 8ης Φεβρουαρίου 2001, βλ., ειδικότερα, το σημείο 55.

ται ότι η Κοινότητα δεν τη χρησιμοποιεί πλέον σε συνδυασμό με τη μέθοδο αυτή [14].

18. Επιβάλλεται να τονιστεί στο σημείο αυτό ότι η πρακτική του καθορισμού «μηδενικού στοιχείου» δεν αποτελεί, αυτή καθεαυτή, αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας, μολονότι μπορεί ακόμη να είναι αναπόσπαστο τμήμα της ασύμμετρης μεθόδου όπως εφαρμόζεται από την Κοινότητα, και ότι ούτε το Συμβούλιο ούτε η Επιτροπή αμφισβήτησαν το γεγονός ότι η πρακτική αυτή είχε πράγματι χρησιμοποιηθεί στην εν λόγω υπόθεση. Αντικείμενο της παρούσας υποθέσεως είναι το ζήτημα αν το Συμβούλιο αιτιολόγησε επαρκώς την επιλογή της ασύμμετρης μεθόδου στον προσβαλλόμενο κανονισμό και, ειδικότερα, αν ορθώς το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η αιτιολογία ήταν επαρκής. Πάντως, για να καταστεί δυνατός ο πλέον αξιόπιστος έλεγχος των ζητημάτων αυτών, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι συνέπειες της επιλογής της μεθόδου.

19. Απομένει να εξεταστεί η «δεύτερη συμμετρική μέθοδος» — σύγκριση επί μέρους κανονικών αξιών και επί μέρους τιμών εξαγωγής στην Κοινότητα για κάθε συναλλαγή ξεχωριστά. Είναι δυσχερέστερο να διευκρινισθεί η μέθοδος αυτή — και, όπως υπογράμμισαν το Συμβούλιο και η Επιτροπή, να εφαρμοσθεί — διότι συνεπάγεται την ταύτιση επί μέρους εθνικών συναλλαγών οι οποίες είναι παρεμφερείς προς επί μέρους εξαγωγικές συναλλαγές. Επομένως, είναι αναγκαίο να ληφθούν υπόψη παράγοντες όπως η ποσότητα, η ημερομηνία, κ.λπ. Το περιθώριο ντάμπινγκ που αποκαλύπτεται για κάθε εξαγωγική συναλλαγή θα ποικίλλει ανάλογα με την εγχώρια συναλλαγή προς την οποία αυτή συγκρίνεται· επομένως, έχει ιδιαίτερη σημασία να είναι οι συναλλαγές απολύτως συγκρίσιμες. Πάντως, εάν τούτο μπορεί να συμβεί, φαίνεται πιθανόν ότι η δεύτερη συμμετρική μέθοδος παρέχει πιστότερη εικόνα του εφαρμοζομένου ντάμπινγκ από εκάστη των λοιπών μεθόδων.

20. Τα αποτελέσματα στα οποία καταλήγουν οι επί μέρους συγκρίσεις αντιμετωπίζονται, αναμφιβόλως, κατά τον ίδιο, κατ' ουσίαν, τρόπο όπως τα επί μέρους αποτελέσματα που προκύπτουν από την εφαρμογή της ασύμμετρης μεθόδου και, βεβαίως, θα ήταν επίσης δυνατόν να εφαρμοστεί η πρακτική καθορισμού «μηδενικού στοιχείου» στην περίπτωση αυτή, μολονότι τούτο δικαιολογείται ενδεχομένως σε μικρότερο βαθμό, εφόσον η σύγκριση μεταξύ πράγματι συγκρίσιμων συναλλαγών δεν θα πρέπει να καταλήγει σε απόκρυψη κάποιου ντάμπινγκ. Πάντως, φαίνεται ότι η Κοινότητα ουδέποτε εφαρμόζει τη μέθοδο αυτή· κατά συνέπεια, οι λεπτομέρειες πρέπει ως προς το σημείο αυτό να παραμείνουν υποθετικές.

14 — Βλ., όσον αφορά την υπόθεση αυτή, τον κανονισμό (ΕΚ) 1644/2001 του Συμβουλίου, της 7ης Αυγούστου 2001, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) 2398/97, περί επιβολής οριστικού βαθμού αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές βαμβακερών πανικών κρεβατιού καταγωγής Αιγύπτου, Ινδίας και Πακιστάν και για την αναστολή της εφαρμογής του όσον αφορά τις εισαγωγές καταγωγής Ινδίας (ΕΕ L 219, σ. 1)· από την αναθεώρηση βάσει των συστάσεων του ΠΟΕ προέκυψε ότι υφίσταται ντάμπινγκ σε χαμηλότερα επίπεδα — βλ. την τέταρτη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου. Ο ίδιος αρχικός κανονισμός τροποποιήθηκε λίαν προσφάτως εκ νέου όσον αφορά τις εισαγωγές καταγωγής Πακιστάν· βάσει των ιδίων θεωρήσεων όπως στην περίπτωση της Ινδίας, ο νέος υπολογισμός καταδεικνύει ότι δεν υφίσταται ντάμπινγκ για τις εξαγωγές καταγωγής Πακιστάν [κανονισμός (ΕΚ) 160/2002 του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) 2398/97 του Συμβουλίου, για την επιβολή οριστικών δασμών αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές βαμβακερών πανικών κρεβατιού, καταγωγής Αιγύπτου, Ινδίας και Πακιστάν, και για την περάτωση της διαδικασίας όσον αφορά τις εισαγωγές καταγωγής Πακιστάν (ΕΕ L 26, σ. 1)· βλ., ειδικότερα, την πέμπτη, έκτη και δέκατη τρίτη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου].

Η υπόθεση πρωτοδίκως

21. Στις 31 Αυγούστου 1996, η Επιτροπή κίνησε διαδικασία αντιντάμπινγκ όσον αφορά τις εισαγωγές ορισμένων σωλήνων του επίμαχου εν προκειμένω τύπου, καταγωγής Ρωσίας, Τσεχικής Δημοκρατίας, Ρουμανίας και Σλοβακίας. Με τον κανονισμό (ΕΚ) 981/97[15] (στο εξής: ο προσωρινός κανονισμός) επέβαλε προσωρινό δασμό αντιντάμπινγκ στα εξαγόμενα προϊόντα, μεταξύ άλλων, από την Petrotub και τη Republica, του οποίου ο συντελεστής υπολογίστηκε κατ' εφαρμογήν της ασύμμετρης μεθόδου. Οι διαπιστώσεις της επιβεβαιώθηκαν και το Συμβούλιο επέβαλε οριστικό δασμό αντιντάμπινγκ με τον προσβαλλόμενο κανονισμό.

22. Στην υπόθεση Τ-33/98, η Petrotub ζήτησε την ακύρωση του άρθρου 1 του προσβαλλόμενου κανονισμού, στο μέτρο που την αφορούσε. Ένας από τους λόγους ακυρώσεως αντλήθηκε από την εκ μέρους του Συμβουλίου παράβαση του άρθρου 2, παράγραφος 11, του βασικού κανονισμού, στο μέτρο που δεν δικαιολόγησε, μεταξύ άλλων, την επιλογή της ασύμμετρης μεθόδου για τον καθορισμό του περιθωρίου του ντάμπινγκ. Το Πρωτοδικείο εξέτασε την πτυχή αυτή στις σκέψεις 104 έως 115 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ως εξής:

«104 Με το δικόγραφο της προσφυγής, η προσφεύγουσα προσάπτει στα κοινοτικά όργανα ότι παρέλειψαν να εξηγήσουν, μεταξύ άλλων κατά παράβαση του σημείου 2.4.2 του κώδικα αντιντάμπινγκ του 1994, για ποιο λόγο η σύγκριση της μέσης σταθμισμένης κανονικής αξίας με τις επιμέρους τιμές εξαγωγής οδηγεί στη διαπίστωση της πραγματικής εκτάσεως του ντάμπινγκ αποτελεσματικότερα από τις συμμετρικές μεθόδους.

105 Αν, κατά πάγια νομολογία, οι διατάξεις του βασικού κανονισμού πρέπει να ερμηνευθούν υπό το πρίσμα του κώδικα αντιντάμπινγκ του 1994 (απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Μαΐου 1991, C-69/89, Nakajima κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1991, σ. I-2069, σκέψεις 30 έως 32), εντούτοις το καθεστώς σχετικά με την άμυνα κατά των πρακτικών ντάμπινγκ διέπεται αποκλειστικά από τον κανονισμό αυτόν. Επομένως, κατά το σημείο 2.4.2 του κώδικα αντιντάμπινγκ του 1994, η υποχρέωση να εξηγείται ο λόγος για τον οποίο οι συμμετρικές μέθοδοι δεν οδηγούν στη διαπίστωση της πραγματικής εκτάσεως του ντάμπινγκ, δεν συνιστά, αφ' εαυτής, εφαρμοστέο κανόνα δικαίου. Πάντως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το άρθρο 2, παράγραφος 11, του βασικού κανονισμού δεν αναφέρει ειδική υποχρέωση εξηγήσεως αυτού του είδους.

106 Ωστόσο, στο μέτρο που αυτός ο λόγος ακυρώσεως έχει την έννοια ότι η προσφεύγουσα καταγγέλλει την ανεπάρκεια της αιτιολογίας του προσβαλλόμενου

15 — Κανονισμός της Επιτροπής, της 29ης Μαΐου 1997, για την επιβολή προσωρινών δασμών αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές ορισμένων σωλήνων χωρίς συγκόλληση από σίδηρο ή μη κραματοποιημένο χάλυβα, καταγωγής Ρωσίας, Τσεχικής Δημοκρατίας, Ρουμανίας και Σλοβακικής Δημοκρατίας (ΕΕ L 141, σ. 36).

κανονισμού, πρέπει να υπομνησθεί ότι από την αιτιολογία που απαιτεί το άρθρο 190 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 253 ΕΚ) πρέπει να προκύπτει κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο η συλλογιστική της κοινοτικής αρχής που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη, έτσι ώστε να παρέχεται η δυνατότητα, αφενός, στους ενδιαφερομένους να γνωρίσουν τους λόγους που δικαιολογούν το ληφθέν μέτρο, προκειμένου να υπερασπίσουν τα δικαιώματά τους, και, αφετέρου, στον κοινοτικό δικαστή να ασκήσει τον έλεγχό του. Η έκταση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως πρέπει να εκτιμάται ενόψει της αλληλουχίας και της διαδικασίας στο πλαίσιο των οποίων εκδόθηκαν, καθώς και του συνόλου των νομικών κανόνων που διέπουν τον οικείο τομέα (βλ., τελευταία, απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Οκτωβρίου 1999, T-48/96, Acme Industry κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1999, σ. II-3089, σκέψη 141).

107 Εν προκειμένω, η αιτιολογία του προσβαλλόμενου κανονισμού πρέπει να εκτιμηθεί λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τα στοιχεία που διαβιβάστηκαν στην προσφεύγουσα και τις παρατηρήσεις της σχετικά με την εφαρμοστέα μέθοδο συγκρίσεως προκειμένου να καθοριστεί το περιθώριο του ντάμπινγκ κατά τη διοικητική διαδικασία.

108 Στο σημείο 28 του προσωρινού κανονισμού, η Επιτροπή διευκρίνισε:

"Η μέση σταθμισμένη κανονική αξία για κάθε ομάδα προϊόντος συγκρίθηκε με τις προσαρμοσμένες ατομικές τιμές εξαγωγής σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 11, του βασικού κανονισμού. Αυτό ήταν αναγκαίο για να φανεί ο πλήρης βαθμός του ντάμπινγκ που είχε ασκηθεί και επειδή υπήρχε ένα σχήμα τιμών εξαγωγής το οποίο ήταν σημαντικά διαφορετικό μεταξύ των διαφόρων πελατών και περιοχών".

Η Επιτροπή διατήρησε αυτή την άποψη στην προσωρινή γνωστοποίηση της 2ας Ιουνίου 1997.

109 Στις από 1ης Ιουλίου 1997 προσωρινές προτάσεις σχετικά με το ντάμπινγκ και κατά την ακρόαση της 9ης Ιουλίου 1997, η προσφεύγουσα αμφισβήτησε την άποψη της Επιτροπής, υποστηρίζοντας ότι η Επιτροπή έπρεπε να χρησιμοποιήσει τη συμμετρική μέθοδο που συνίσταται στη σύγκριση της μέσης σταθμισμένης κανονικής αξίας με τον σταθμισμένο μέσον όρο των τιμών όλων των εξαγωγών της Petrotub προς την Κοινότητα. Στην από 11 Ιουλίου 1997 επιστολή της υποστήριξε, περαιτέρω, ότι η σύγκριση της μέσης σταθμισμένης κανονικής αξίας με τον σταθμισμένο μέσον όρο των τιμών όλων των εξαγωγών της προς την Κοινότητα οδηγούσε σαφώς σ' ένα περιθώριο ντάμπινγκ σημαντικά κατώτερο από αυτό που διαπιστωνόταν με τη μέθοδο που χρησιμοποιούσε η Επιτροπή.

110 Ακολούθως, η Επιτροπή διευκρίνισε με το από 19 Αυγούστου 1997 οριστικό ενημερωτικό της έγγραφο ότι, όσον αφορά την Petrotub, το σχήμα τιμών εξαγωγής διέφερε σημαντικά ανάλογα με τις χρονικές περιόδους (που περιλαμβάνονταν αντιστοίχως μεταξύ Αυγούστου 1995 και Απριλίου 1996 και μεταξύ Μαΐου 1996 και Αυγούστου 1996). Υπογράμμιζε ότι, για το σύνολο των ρουμανικών εταιριών, η διαφορά περιθωρίου ντάμπινγκ που διαπιστωνόταν με την εφαρμογή των μεθόδων σύγκρισης σταθμισμένου μέσου όρου προς σταθμισμένο μέσον όρο και σταθμισμένου μέσου όρου προς επιμέρους συναλλαγή ήταν τέτοια ώστε μπορούσε να συναχθεί ότι η πρώτη από τις μεθόδους αυτές δεν μπορούσε να οδηγήσει στη διαπίστωση της πραγματικής εκτάσεως του ντάμπινγκ.

111 Με τις από 8 Σεπτεμβρίου 1997 οριστικές παρατηρήσεις της επί του ντάμπινγκ, η προσφεύγουσα ισχυρίστηκε εκ νέου ότι το περιθώριο του ντάμπινγκ έπρεπε να καθοριστεί με τη μέθοδο συγκρίσεως σταθμισμένου μέσου όρου προς σταθμισμένο μέσον όρο.

112 Στο σημείο 22 του προσβαλλόμενου κανονισμού, το Συμβούλιο διαπίστωσε:

"Μια εταιρία ισχυρίστηκε ότι ο υπολογισμός του περιθωρίου του ντάμπινγκ δεν έπρεπε να είχε γίνει με βάση τη σύγκριση των μέσων σταθμισμένων κανονικών αξιών με την προσαρμοσμένη τιμή εξαγωγής κάθε αντίστοιχης ομάδας, συναλλαγή προς συναλλαγή, αλλά σε βάση μέσου σταθμισμένου όρου.

Αυτός ο ισχυρισμός απορρίφθηκε αφού επανεξετάστηκε η μέθοδος που είχε χρησιμοποιηθεί για όλες τις ρουμανικές εταιρίες, και διαπιστώθηκε ότι:

— για μια εταιρία, δεν υπήρχε διαφορά του περιθωρίου του ντάμπινγκ μεταξύ των δύο μεθόδων επειδή όλες οι εξαγωγικές συναλλαγές είχαν γίνει σε τιμές ντάμπινγκ,

— για τρεις εταιρίες διαπιστώθηκε διάρθρωση των τιμών εξαγωγής που διέφερε σημαντικά ανά προορισμό ή χρονική περίοδο.

Με βάση τα ανωτέρω, και σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 11, του βασικού κανονισμού, για τον οριστικό προσδιορισμό του ντάμπινγκ εφαρμόστηκε η μέθοδος που συνίσταται σε σύγκριση της μέσης σταθμισμένης κανονικής αξίας ανά χρονική περίοδο με τις ατομικές προσαρμοσμένες τιμές εξαγωγής, σε βάση συναλλαγή προς συναλλαγή."

113 Ο προσβαλλόμενος κανονισμός εκθέτει έτσι τους λόγους για τους οποίους τα κοινοτικά όργανα αποφάσισαν να εφαρμόσουν το κριτήριο σύγκρισης της μέσης σταθμισμένης κανονικής αξίας με τις επιμέρους τιμές εξαγωγής.

114 Υπό τις συνθήκες αυτές και ελλείψει συγκεκριμένης αμφισβητήσεως εκ μέρους της προσφεύγουσας στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας που θα μπορούσε, ενδεχομένως, να καταστήσει αναγκαία μια διεξοδικότερη αιτιολογία (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 28ης Σεπτεμβρίου 1995, Τ-164/94, Ferchimex κατά Επιτροπής [16], Συλλογή 1995, σ. II-2681, σκέψεις 90 και 118), ο προσβαλλόμενος κανονισμός δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ανεπαρκώς αιτιολογημένος όσον αφορά την εφαρμογή από τα κοινοτικά όργανα του άρθρου 2, παράγραφος 11, του βασικού κανονισμού.

115 Ως προς την αιτίαση της προσφεύγουσας ότι τα κοινοτικά όργανα περιορίστηκαν να εξετάσουν την πρώτη συμμετρική μέθοδο (ήτοι τη μέθοδο σύγκρισης μέσου σταθμισμένου όρου προς μέσον σταθμισμένο όρο) και παρέλειψαν να ελέγξουν μήπως η δεύτερη από τις συμμετρικές αυτές μεθόδους που προβλέπει το άρθρο 2, παράγραφος 11, του βασικού κανονισμού (ήτοι η μέθοδος που συνίσταται στη σύγκριση των επιμέρους κανονικών αξιών προς τις επιμέρους τιμές εξαγωγής) δεν παρείχε τη δυνατότητα να διαπιστωθεί η πραγματική έκταση του εφαρμοζομένου ντάμπινγκ, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι πρόκειται για νέο νομικό ισχυρισμό που προβλήθηκε το πρώτον κατά το στάδιο του υπομνήματος αντικρούσεως. Συνεπώς, αυτός ο ισχυρισμός πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος, σύμφωνα με το άρθρο 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας.»

Η αναίρεση

23. Η Petrotub ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και να ακυρώσει τον προσβαλλόμενο κανονισμό, στο μέτρο που την αφορούν. Ισχυρίζεται, κυρίως, ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο στη σκέψη 114 της αποφάσεώς του και, στο μέτρο που επικουρικοί λόγοι μπορούν να στηρίξουν λυσιτελώς τον κύριο λόγο αναιρέσεως, ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε επίσης σε πλάνη περί το δίκαιο στις σκέψεις 105 και 115 της αποφάσεως. Πριν αναπτύξει τα κύρια επιχειρήματά της, η Petrotub διατυπώνει δύο προκαταρκτικές παρατηρήσεις.

24. Πρώτον, η επαρκής αιτιολογία δεν χρειάζεται να περιλαμβάνει διεξοδικά όλες τις κρίσιμες πραγματικές ή νομικές πτυχές, αλλά πρέπει να αξιολογείται σε σχέση με το περιεχόμενό της και όλους τους νομικούς

16 — Ορθόν Ferchimex κατά Συμβουλίου.

κανόνες που ασκούν συναφώς επιρροή. Εντούτοις, δεν αρκεί η απλή παραπομπή σε μια διάταξη ή η επανάληψη του γράμματος της διατάξεως, εάν η επίμαχη διάταξη ή το γράμμα της συνεπάγονται νομική ή ουσιαστική αξιολόγηση, η οποία είναι ουσιώδης για την απόφαση που πρέπει να ληφθεί· το κοινοτικό όργανο πρέπει, τουλάχιστον, να αναφέρει τη λογική σχέση μεταξύ της διατάξεως και της εκτιμήσεώς του, οπότε το Δικαστήριο να είναι σε θέση να εξακριβώσει ότι η αξιολόγηση πραγματοποιήθηκε επί ορθής βάσεως και ότι το κοινοτικό όργανο δεν παρέπεμψε απλώς στο κείμενο ως δικαιολογητικό επιχείρημα.

25. Δεύτερον, η απλή μνεία, στον προσβαλλόμενο κανονισμό, της υπάρξεως διαρθρώσεως των τιμών εξαγωγής που διαφέρει σημαντικά ανά περιοχή ή χρονική περίοδο δεν μπορούσε, αφ' εαυτής, να αποτελέσει επαρκή αιτιολογία. Πριν χρησιμοποιήσουν την ασύμμετρη μέθοδο, τα κοινοτικά όργανα πρέπει επίσης να βεβαιωθούν ότι οι συμμετρικές μέθοδοι δεν αντικατοπτρίζουν την πραγματική έκταση του ντάμπινγκ και απαιτείται επαρκής αιτιολογία για να καθορισθεί η λογική σχέση που πρέπει να υφίσταται μεταξύ του άρθρου 2, παράγραφος 11, του βασικού κανονισμού και της αποφάσεως του οργάνου.

26. Το πρώτο από τα κύρια επιχειρήματα που προβάλλει η Petrotub είναι, κατ' ουσίαν, ότι, κρίνοντας ότι το Συμβούλιο αιτιολόγησε επαρκώς την προσβαλλόμενη πράξη, το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον αγνόησε ότι δεν ελήφθη υπόψη η δεύτερη συμμετρική μέθοδος.

27. Το άρθρο 2, παράγραφος 11, επιτρέπει την εφαρμογή της ασύμμετρης μεθόδου «εάν η εφαρμογή των μεθόδων που προβλέπονται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου δεν θα οδηγούσε στη διαπίστωση των εφαρμοζομένων πρακτικών ντάμπινγκ σε όλη τους την έκταση». Επομένως, το Συμβούλιο όφειλε να διευκρινίσει τους λόγους για τους οποίους έθεσε εκ ποδών τις δύο συμμετρικές μεθόδους πριν εφαρμόσει την ασύμμετρη μέθοδο. Μολονότι το ζήτημα αυτό συζητήθηκε διεξοδικά στο υπόμνημα απαντήσεως πρωτοδίκως, προέκυπτε έμμεσα από τη χρήση του πληθυντικού «μέθοδοι» στο δικόγραφο της προσφυγής και έπρεπε, εν πάση περιπτώσει, να εξεταστεί από το Πρωτοδικείο σύμφωνα με την υποχρέωσή του να εφαρμόσει ορθώς το άρθρο 2, παράγραφος 11. Επομένως, κακώς το Πρωτοδικείο απέρριψε τα επιχειρήματα αυτά ως απαράδεκτα με τη σκέψη 115 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και κακώς έκρινε ότι η αιτιολογία ήταν επαρκής.

28. Το δεύτερο, τρίτο και τέταρτο επιχείρημα της Petrotub αφορά τη διαπίστωση που περιλαμβάνεται στη σκέψη 114 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η απόφαση περί χρησιμοποιήσεως της ασύμμετρης μεθόδου ήταν επαρκώς αιτιολογημένη, στο μέτρο που η διαπίστωση αυτή στηριζόταν στα εκτεθέντα στις σκέψεις 108 έως 113.

29. Η σκέψη 108 αναφέρεται στη δήλωση ότι η ασύμμετρη μέθοδος ήταν αναγκαία για να φανεί ο πλήρης βαθμός του ντάμπινγκ. Ελλείψει περαιτέρω διευκρινίσεων, πρόκειται για δικαιολογία η οποία δεν μπορεί, ως εκ τούτου, να αποτελέσει επαρκή αιτιολογία.

30. Η σκέψη 110 αναφέρεται στο επιχείρημα ότι, όσον αφορά την Petrotub, το σχήμα τιμών εξαγωγής διέφερε σημαντικά ανάλογα με τις δύο χρονικές περιόδους και ότι, για το σύνολο των ρουμανικών εταιριών, η διαφορά μεταξύ των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από την εφαρμογή της πρώτης συμμετρικής μεθόδου και της ασύμμετρης μεθόδου ήταν τέτοια ώστε μπορούσε να συναχθεί ότι η πρώτη από τις μεθόδους αυτές δεν μπορούσε να οδηγήσει στη διαπίστωση της πραγματικής εκτάσεως του ντάμπινγκ. Στο σημείο 22 του προσβαλλομένου κανονισμού, που παρατίθεται στη σκέψη 112 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Συμβούλιο στήριξε εμμέσως τον συλλογισμό του στο γεγονός ότι η ασύμμετρη μέθοδος παρήγαγε αριθμητικώς μεγαλύτερο αποτέλεσμα. Πάντως, αυτό δεν αποτελούσε επαρκή αιτιολογία.

31. Δεδομένου ότι ο καθορισμός «μηδενικού στοιχείου» εφαρμόζεται μόνο δυνάμει της ασύμμετρης μεθόδου, θα καταλήγει πάντοτε σε αριθμητικό αποτέλεσμα ίσο ή μεγαλύτερο από αυτό της πρώτης συμμετρικής μεθόδου. Εάν μοναδικός σκοπός του βασικού κανονισμού ήταν η εφαρμογή της μεθόδου που καταλήγει στο υψηλότερο αριθμητικό αποτέλεσμα, αυτό είτε θα είχε αναφερθεί ειδικά είτε δεν θα είχε προβλεφθεί η πρώτη συμμετρική μέθοδος.

32. Η έννοια της φράσεως «δεν θα οδηγούσε στη διαπίστωση των εφαρμοζόμενων πρακτικών ντάμπινγκ σε όλη τους την έκταση» δεν δίδεται στον βασικό κανονισμό, αλλά συνεπάγεται αξιολόγηση διαφορετική από την απλή αριθμητική σύγκριση. Η ασύμμετρη μέθοδος είναι κατάλληλη για «ορισμένες ενέργειες που συνίστανται στην απόκρυψη του ντάμπινγκ χάρη σε πρακτικές διαφορετικών τιμών, άλλοτε ανώτερων και άλλοτε κατώτερων από την κανονική αξία» [17] — ενέργειες οι οποίες υποδηλώνουν συμπεριφορά με την οποία επιδιώκεται ειδικά η απόκρυψη του ντάμπινγκ ή η οποία δεν έχει τουλάχιστον άλλη εύλογη εξήγηση. Πάντως, τις διαφορές στην τιμή προκαλούν συχνά οι αλλαγές στις συνθήκες της αγοράς ή οι διαφορές της διαπραγματευτικής ισχύος έναντι διαφορετικών πελατών, πράγμα το οποίο δεν δικαιολογεί την εφαρμογή της ασύμμετρης μεθόδου. Εν πάση περιπτώσει, το στοχοθετημένο ντάμπινγκ θα δικαιολογούσε τη χρήση της μεθόδου αυτής, από κοινού με την πρακτική καθορισμού «μηδενικού στοιχείου», προκειμένου τα αρνητικά περιθώρια ντάμπινγκ επί άλλων πωλήσεων να μη συγκαλύπτουν τα θετικά περιθώρια επί των πωλήσεων που απετέλεσαν το αντικείμενο ντάμπινγκ.

33. Επί πλέον, το άρθρο 2.4.2 του κώδικα αντιντάμπινγκ του 1994 επιτρέπει τη χρήση της ασύμμετρης μεθόδου μόνον εφόσον «εξηγείται» ο λόγος για τον οποίον οι διαφορές των τιμών δεν είναι δυνατόν να ληφθούν καταλλήλως υπόψη στο πλαίσιο μιας από τις δύο συμμετρικές μεθόδους. Το 1996, οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες δήλωσαν στον ΠΟΕ ότι κάθε παρέκκλιση από τις προαναφερθείσες μεθόδους «θα εξηγείται τόσο στα ενδιαφερόμενα μέρη όσο και με τους κανονισμούς που επιβάλλουν μέτρα αντιντάμπινγκ» [18], υποδηλώνοντας ότι η εν λόγω εξήγηση εμπεριέχεται στην υποχρέωση επαρκούς αιτιολογίας του άρθρου 253 ΕΚ. Επομένως, το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο στη σκέψη 105 της

17 — Απόφαση Τογο κ.λπ. κατά Συμβουλίου, παρατεθείσα ανωτέρω στην υποσημείωση 11, σκέψη 23.

18 — 4 Μαρτίου 1996, Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου G/ADP/W/301, G/SCM/W/309 (παράρτημα V του δικογράφου της προσφυγής).

αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, καθόσον δεν έλαβε υπόψη το άρθρο 2.4.2 του κώδικα αντιντάμπινγκ του 1994.

34. Στην ίδια ανακοίνωση του 1996 προς τον ΠΟΕ, οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες ανέφεραν ότι οι όροι «[οι πρακτικές] ντάμπινγκ σε όλη τους την έκταση», που χρησιμοποιούνται στον βασικό κανονισμό, όχι όμως στον κώδικα αντιντάμπινγκ του 1994, αφορούσαν μόνον το στοχοθετημένο ντάμπινγκ. Η αιτιολογία που περιλαμβάνεται στα τμήματα του προσβαλλομένου κανονισμού στα οποία στηρίχθηκε το Πρωτοδικείο δεν παρέχουν καμία εξήγηση ως προς τον τρόπο κατά τον οποίο το υποτιθέμενο ντάμπινγκ ήταν «στοχοθετημένο».

Το παραδεκτό της αιτήσεως αναιρέσεως

35. Πριν εξετασθεί περαιτέρω η ουσία των επιχειρημάτων που προέβαλε η Petrotub, πρέπει να εξετασθούν οι ενστάσεις που διατύπωσαν το Συμβούλιο και η Επιτροπή — στην οποία, όπως ακριβώς στην πρωτοβάθμια δίκη, επετράπη να παρέμβει υπέρ του Συμβουλίου — σχετικά με το παραδεκτό της αιτήσεως αναιρέσεως.

36. Οι έντονες ενστάσεις με τις οποίες τα κοινοτικά όργανα διάνθισαν την επιχειρηματολογία τους μπορούν να συνοψισθούν ως εξής. Καταρχάς, η Petrotub βάλλει, στην πραγματικότητα, κατά της ουσίας του προσβαλλομένου κανονισμού, με το πρόσχημα ότι βάλλει κατά της αιτιολογίας του. Δεύτερον, από διάφορες απόψεις, παραλείπει να διευκρινίσει τον κανόνα δικαίου που ισχυρίζεται ότι παρέβη το Πρωτοδικείο. Τρίτον, η Petrotub επαναλαμβάνει απλώς επιχειρήματα τα οποία ήδη προέβαλε ενώπιον του Πρωτοδικείου χωρίς να αμφισβητεί το βάσιμο της νομικής εκτιμήσεως στην οποία στηρίζεται η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση. Τέταρτον, προβάλλει εκ νέου ένα επιχείρημα — σχετικά με την ανάγκη αιτιολογήσεως του γεγονότος ότι δεν έγινε χρήση της δεύτερης συμμετρικής μεθόδου — το οποίο ήταν ήδη απαράδεκτο πρωτοδίκως, λόγω του ότι προβλήθηκε οψίμως. Πέμπτον, στηρίζει ένα νέο επιχείρημα σε στοιχείο — την ανακοίνωση του 1996 που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του ΠΟΕ — το οποίο δεν προβλήθηκε πρωτοδίκως, χωρίς να δικαιολογήσει καθ' οιονδήποτε τρόπο την παράλειψη αυτή.

37. Δεν συμφωνώ με τα επιχειρήματα αυτά.

38. Στην ουσία, η Petrotub προβάλλει δύο κύριους ισχυρισμούς. Αφορούν τις αποφάσεις που ελήφθησαν με τον προσβαλλόμενο κανονισμό α) να μην εφαρμοστεί η δεύτερη συμμετρική μέθοδος αλλά μάλλον β) να εφαρμοστεί η ασύμμετρη μέθοδος. Ως προς τα δύο αυτά σημεία, η Petrotub ισχυρίζεται ότι παρελείφθη βασικό στάδιο στην αιτιολογία του προσβαλλομένου κανονισμού, αλλά ότι το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η αιτιολογία ήταν επαρκής, παρά την έλλειψη του βασικού αυτού σταδίου. Επομένως, η Petrotub ισχυρίζεται ότι το Πρωτοδικείο δεν αιτιολόγησε επαρκώς το συμπέρασμα στο οποίο

κατέληξε. Επί πλέον, η Petrotub προβάλλει δύο επικουρικούς λόγους, οι οποίοι συνίστανται στο ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον έκρινε α) ότι το άρθρο 2.4.2 του κώδικα αντιντάμπινγκ του 1994 δεν έπρεπε να εφαρμοστεί και β) ότι ο ισχυρισμός της Petrotub σχετικά με τη δεύτερη συμμετρική μέθοδο δεν μπορούσε να γίνει δεκτός διότι προβλήθηκε εκπροθέσμως.

39. Δεν μου είναι δύσκολο να θεωρήσω ότι τα επιχειρήματα αυτά εξομοιώνουν ειδικές πτυχές της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως των οποίων η νομική ορθότητα αμφισβητείται, καθώς και τους νομικούς ισχυρισμούς στους οποίους στηρίζεται η αμφισβήτηση αυτή, με πλάνη περί το δίκαιο. Είναι αληθές ότι τα επιχειρήματα της αναιρεσείουσας δεν εκτίθενται τόσο σαφώς όσο θα έπρεπε για τον σκοπό αυτόν, τούτο όμως δεν εμποδίζει υπέρμετρα το Δικαστήριο να επιτελέσει το έργο του. Στο μέτρο που το Συμβούλιο ισχυρίζεται ότι η αναιρεσείουσα βάλλει κατά της ορθότητας της ίδιας της αιτιολογίας μάλλον παρά κατά της επάρκειάς της — αμφισβητώντας, στην πραγματικότητα, κατά τον τρόπο αυτόν την ουσία του μέτρου — θεωρώ ότι είναι προτιμότερο να εξετάσω διεξοδικά την αιτιολογία πριν διαμορφώσω γνώμη ως προς τη φύση της αμφισβητήσεως.

40. Όσον αφορά τον ισχυρισμό σχετικά με την «απλή επανάληψη» των επιχειρημάτων που ήδη προβλήθηκαν ενώπιον του Πρωτοδικείου, είναι αληθές ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει παγίως ότι η αίτηση αναιρέσεως που περιορίζεται στην επανάληψη ή στην κατά λέξη παράθεση των λόγων ακυρώσεως και των επιχειρημάτων που προβλήθηκαν ενώπιον του Πρωτοδικείου είναι απαράδεκτη [19]. Πάντως, τούτο δεν φαίνεται να συμβαίνει εν προκειμένω. Επί πλέον, ο κανόνας αυτός εφαρμόστηκε κυρίως σε υποθέσεις όπου τα προβληθέντα κατ' αναίρεση επιχειρήματα δεν διευκρινίζουν τις αμφισβητούμενες πτυχές της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως του Πρωτοδικείου, αλλά απλώς επικαλούνται αορίστως τον μη σύννομο χαρακτήρα και αναφέρονται γενικώς σε ισχυρισμούς προβληθέντες πρωτοδίκως ή τους αναπαράγουν. Εν προκειμένω, η αναιρεσείουσα ισχυρίζεται σαφώς ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομικό σφάλμα ως προς συγκεκριμένα σημεία της εκτιμήσεώς του. Η δικαιολογημένη μέριμνα να εξασφαλισθεί ότι η αίτηση αναιρέσεως δεν αποσκοπεί απλώς στην επανεξέταση της προσφυγής δεν θα πρέπει να έχει ως συνέπεια να παραβλεφθεί το γεγονός ότι τα επιχειρήματα που προβάλλονται ενώπιον του Πρωτοδικείου και τα επιχειρήματα που προβάλλονται ενώπιον του Δικαστηρίου επικαλύπτονται κατ' ανάγκη σε μεγάλο βαθμό [20].

41. Όσον αφορά την ανάγκη να εξηγηθεί ο λόγος για τον οποίον δεν εφαρμόστηκε η δεύτερη συμμετρική μέθοδος και, ειδικότερα, όσον αφορά το παραδεκτό του ισχυρισμού πρωτοδίκως, η Petrotub προβάλλει διττό επιχείρημα: πρώτον, ο ισχυρισμός είχε ήδη προβληθεί με το δικόγραφο της προσφυγής και, κατά συνέπεια, δεν προβλήθηκε οψίμως, και, δεύτερον, το Πρωτοδικείο όφειλε, εν πάση περιπτώσει, να τον εξετάσει, διότι πρόκειται για ουσιώδη τύπο και, επομένως, για ζήτημα δημοσίας τάξεως.

19 — Βλ., λίαν προσφάτως, τη διάταξη της 28ης Ιουνίου 2001, C-351/99 P, Eridania κ.λπ. κατά Συμβουλίου (Συλλογή 2001, σ. I-5007, σκέψη 36).

20 — Βλ. και τα σημεία 29 και 30 των προτάσεων που ανέπτυξα στις 24 Φεβρουαρίου 2000 στην υπόθεση Politi κατά Ευρωπαϊκού Ιδρύματος Επαγγελματικής Εκπαιδεύσεως (απόφαση της 29ης Ιουνίου 2000, C-154/99 P, Συλλογή 2000, σ. I-5019), με τα οποία το Δικαστήριο προφανώς συμφώνησε στη σκέψη 12 της αποφάσεώς του.

42. Ανεξαρτήτως της ορθής απόψεως όσον αφορά το πρώτο σκέλος του επιχειρήματος αυτού, το δεύτερο συνδέεται άρρηκτα με την ουσία. Επί της ουσίας, το επιχείρημα αυτό μπορεί να γίνει δεκτό μόνον εάν αποδειχθεί ότι το Συμβούλιο οφείλει πράγματι να αναφέρει τους λόγους για τους οποίους δεν χρησιμοποίησε τη δεύτερη συμμετρική μέθοδο πριν μπορέσει να εφαρμόσει την ασύμμετρη μέθοδο. Εάν αποδειχθεί το στοιχείο αυτό, το ζήτημα ανάγεται στην παράβαση ουσιώδους τύπου υπό την έννοια του άρθρου 230 ΕΚ· εφόσον πρόκειται για λόγο δημοσίας τάξεως, μπορεί να εξετασθεί αυτεπαγγέλτως από τον κοινοτικό δικαστή [21] και το Πρωτοδικείο θα όφειλε, κατά συνέπεια, να το εξετάσει, ανεξαρτήτως του χρόνου κατά τον οποίο προβλήθηκε, μολονότι θεωρώ ότι το Πρωτοδικείο δεν θα είχε υποπέσει σε νομικό σφάλμα εάν δεν είχε εξετάσει αυτεπαγγέλτως το ζήτημα αυτό, ελλείψει σχετικού νομικού ισχυρισμού. Υπό τις συνθήκες αυτές, προτίθεμαι να εξετάσω κατωτέρω το επιχείρημα αυτό επί της ουσίας.

43. Τέλος, θεωρώ ότι η ανακοίνωση του 1996 στα πλαίσια του ΠΟΕ είναι έγγραφο στο οποίο πρέπει να επικεντρωθεί η προσοχή του Δικαστηρίου, χωρίς ωστόσο να απορριφθεί ως απαράδεκτο οποιοδήποτε επιχείρημα της αναιρεσείουσας. Το επιχείρημα που προβλήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου είναι ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε σφάλμα καθόσον θεώρησε ότι το άρθρο 2.4.2 του κώδικα αντιντάμπινγκ του 1994 δεν είχε εφαρμογή· το Δικαστήριο μπορεί να λύσει το ζήτημα αυτό, εάν είναι αναγκαίο, αναφερόμενο απλώς στο άρθρο αυτό.

Η υποχρέωση αιτιολογήσεως

— Γενικώς [22]

44. Τα επιχειρήματα της Petrotub αφορούν τη φύση και την έκταση της υποχρεώσεως του Συμβουλίου να αιτιολογήσει την απόφασή του περί επιβολής οριστικού δασμού αντιντάμπινγκ. Γίνεται ομοφώνως δεκτό ότι πρέπει να εκτίθενται οι ουσιαστικοί λόγοι, αλλά ότι μπορεί να παραλειφθεί η διεξοδική αιτιολογία εάν το επιτρέπουν οι περιστάσεις. Το πρόβλημα συνίσταται, εν μέρει, στον εντοπισμό του ορίου μεταξύ των δύο περιπτώσεων και, εν μέρει, στην οριοθέτηση μεταξύ επιχειρήματος που προβάλλει τον τυπικώς ανεπαρκή χαρακτήρα της αιτιολογίας και επιχειρήματος που προβάλλει ότι η αιτιολογία αυτή είναι κατ' ουσίαν εσφαλμένη.

45. Το άρθρο 190 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 253 ΕΚ) προβλέπει τα εξής:

«Οι κανονισμοί, οι οδηγίες και οι αποφάσεις [...] πρέπει να αιτιολογούνται [...]». Επομένως, η υποχρέωση ισχύει εξίσου σε μια απόφαση — η οποία, κατά το άρθρο 189 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 249 ΕΚ), είναι «δεσμευτική ως προς όλα τα μέρη της για τους αποδέκτες που ορίζει» — και σε έναν κανονισμό — ο οποίος έχει «γενική ισχύ» και είναι «δεσμευτικός ως προς όλα

21 — Βλ. τις αποφάσεις της 2ας Απριλίου 1998, C-367/95 P, Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France (Συλλογή 1998, σ. I-1719, σκέψη 67), και της 30ής Μαρτίου 2000, C-265/97 P, VBA κατά Florimex κ.λπ. (Συλλογή 2000, σ. I-2061, σκέψη 114).

22 — Για μια εξαιρετική και εμπεριστατωμένη μελέτη του θέματος, στα πλαίσια του συγκριτικού δικαίου, βλ. Shapiro, M., «The giving reasons requirement», *University of Chicago Legal Forum*, 1992, σ. 179.

τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος».

46. Το Δικαστήριο έχει συναφώς διαφοροποιήσει τη στάση του προκειμένου να καθορίσει την έκταση της υποχρεώσεως, ενώ τονίζει την ανάγκη ορισμένων ελαχίστων προϋποθέσεων σε όλες τις περιπτώσεις: η αιτιολογία πρέπει να είναι «προσαρμοσμένη προς την φύση της οικείας πράξεως και από αυτήν πρέπει να προκύπτει κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο η συλλογιστική του οργάνου που εκδίδει την πράξη, προκειμένου να καθίσταται δυνατό στους ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους που υπαγόρευσαν το ληφθέν μέτρο και στο Δικαστήριο να ασκεί τον έλεγχό του. Ωστόσο, η αιτιολογία δεν απαιτείται να διυλίζει όλα τα ουσιώδη πραγματικά και νομικά στοιχεία, καθόσον το ζήτημα αν η αιτιολογία μας αποφάσεως είναι σύμφωνη με τις επιταγές του άρθρου 190 της Συνθήκης πρέπει να κρίνεται όχι μόνο βάσει της διατυπώσεώς της, αλλά και των συμφραζομένων, καθώς και του συνόλου των κανόνων δικαίου που διέπουν το σχετικό θέμα» [23].

47. Με τις πρώτες ήδη αποφάσεις του, το Δικαστήριο έκρινε ότι η αιτιολογία ενός ατομικού μέτρου όπως είναι η απόφαση πρέπει να είναι ιδιαιτέρως περιεκτική [24], ενώ η αιτιολογία ενός νομοθετικού μέτρου όπως είναι ο κανονισμός μπορεί να περιορίζεται στην αναφορά της γενικής καταστάσεως η οποία οδήγησε στην έκδοσή του και των γενικών σκοπών τους οποίους επιδιώκει [25]. Είναι κοινώς δεκτόν ότι οι κανονισμοί αντιντάμπινγκ είναι σύνθετου χαρακτήρα και διαθέτουν πολλά χαρακτηριστικά ατομικής αποφάσεως, ειδικότερα στο μέτρο που αφορούν συνήθως ατομικά ορισμένους επιχειρηματίες οι οποίοι έχουν συχνά, όπως εν προκειμένω, εμπλακεί στη διοικητική διαδικασία που κατέληξε στη θέσπιση του μέτρου [26]. Στις περιπτώσεις που αυτό συμβαίνει και, επομένως, τα μέρη έχουν πληροφορηθεί τους λόγους στους οποίους στηρίζεται το επίμαχο μέτρο, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι αυτό αποτελεί παράγοντα ο οποίος πρέπει να ληφθεί υπόψη προκειμένου να αξιολογηθεί ο επαρκής χαρακτήρας της αιτιολογίας [27].

48. Ένας κανονισμός αντιντάμπινγκ δεν αφορά μόνον τους εξαγωγείς των οποίων τα εμπορεύματα αποτελούν το αντικείμενο δασμού αντιντάμπινγκ και τους εισαγωγείς με τους οποίους αυτοί συνεργάζονται και οι οποίοι μετέχουν γενικώς στη διοικητική διαδικασία, αλλά και τους ανεξάρτητους ή εν δυνάμει εισαγωγείς καθώς και άλλους επιχειρηματίες από τρίτες χώρες, είτε παράγουν πανομοιότυπα είτε διαφορετικά προϊόντα, οι οποίοι πρέπει να γνωρίζουν ποιες στρατηγικές καθορισμού των τιμών επιτρέπονται, από την άλλη δε πλευρά, επιχειρηματίες της θιγόμενης κοινοτικής βιομηχανίας, οι οποίοι επιθυμούν να έχουν τη βεβαιότητα ότι δεν υποτιμήθηκε η έκταση του ντάμπινγκ. Ο τρόπος με τον οποίον η Κοινότητα εφαρμόζει τη νομοθεσία της περί αντιντάμπινγκ έχει μεγάλη σημασία για τον εμπορικό κόσμο στο σύνολό του και μόνον η επαρκής γνώση της

23 — Βλ., λίαν προσφάτως, την απόφαση της 7ης Φεβρουαρίου 2002, C-328/00, Weber, Συλλογή 2002, σ. I-1461, σκέψη 42)· βλ. επίσης τη σκέψη 106 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και, για ένα πρόσφατο παράδειγμα που αφορά τα μέτρα αντιντάμπινγκ, την απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Σεπτεμβρίου 2000, T-87/98, International Potash Company κατά Συμβουλίου (Συλλογή 2000, σ. II-3179, σκέψη 65).

24 — Βλ., για παράδειγμα, την απόφαση της 4ης Ιουλίου 1963, 24/62, Γερμανία κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 911).

25 — Απόφαση της 13ης Μαρτίου 1968, 5/67, Beus (Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 705).

26 — Βλ., για παράδειγμα, την απόφαση της 7ης Ιουλίου 1994, C-75/92, Gao Yao κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1994, σ. I-3141, σκέψη 26).

27 — Βλ., σε ελαφρώς διαφορετικό πλαίσιο, την απόφαση της 17ης Οκτωβρίου 1995, C-473/93, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. I-3081, σκέψεις 49 και 50).

προσεγγίσεως που υιοθετείται παρέχει στους εξαγωγείς ή στις κοινοτικές επιχειρήσεις τη δυνατότητα να αποφασίσουν αν συντρέχει ανάγκη ασκήσεως προσφυγής. Επί πλέον, το Δικαστήριο έκρινε, όσον αφορά τις αποφάσεις, ότι η υποχρέωση αιτιολογήσεως επιβάλλεται, μεταξύ άλλων, προκειμένου να παρασχεθεί στα κράτη μέλη και σε όλους τους ενδιαφερομένους υπηκόους η δυνατότητα να προσδιορίσουν τις περιστάσεις υπό τις οποίες το κοινοτικό όργανο εφάρμοσε τον νόμο, οπότε η συμμετοχή κρατών μελών ή αποδεκτών στην προκαταρκτική διαδικασία (και, επομένως, η γνώση της αιτιολογίας) δεν σημαίνει, κατ' ανάγκην, ότι τηρήθηκε η υποχρέωση αιτιολογήσεως [28].

49. Επί πλέον, η διαδικασία θεσπίσεως μέτρων αντιντάμπινγκ εκτίθεται λίαν διεξοδικώς στον βασικό κανονισμό, ο οποίος προβλέπει μια σειρά σταδίων που πρέπει να ακολουθηθούν κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, καθώς και εναλλακτικά μέτρα τα οποία μπορούν να ληφθούν υπό ειδικές περιστάσεις, εφόσον δικαιολογείται παρέκκλιση από τη συνήθη διαδικασία.

50. Εξάλλου, η διαδικασία αυτή προκύπτει σε μεγάλο βαθμό από τον κώδικα αντιντάμπινγκ του 1994, ο οποίος δεσμεύει την Κοινότητα και στον οποίον αναφέρεται το προοίμιο του βασικού κανονισμού καθόσον περιέχει «νέους και λεπτομερείς κανόνες, οι οποίοι αφορούν, ιδίως, τον υπολογισμό του ντάμπινγκ, [...] συμπεριλαμβανομένης της διαπίστωσης και αξιολόγησης των πραγματικών περιστατικών [...]». Ο βασικός κανονισμός καθώς και κάθε ρύθμιση που στηρίζεται σ' αυτόν πρέπει να συνάδουν προς τις διεθνείς υποχρεώσεις που υπέχει η Κοινότητα από τον κώδικα και πρέπει, κατά συνέπεια, να ερμηνεύονται σύμφωνα με τους όρους του κώδικα [29].

51. Επομένως, και στην υπό κρίση υπόθεση η υποχρέωση αιτιολογήσεως πρέπει να εξετασθεί υπό το πρίσμα του άρθρου 2.4.2 του κώδικα αντιντάμπινγκ του 1994, ο οποίος επιτρέπει την προσφυγή στην ασύμμετρη μέθοδο μόνον εφόσον «εξηγείται» ο λόγος για τον οποίον οι διαφορές των τιμών κατά την εξαγωγή δεν είναι δυνατόν να ληφθούν καταλλήλως υπόψη με τη χρήση της πρώτης ή της δεύτερης συμμετρικής μεθόδου. Στα πλαίσια μιας τέτοιας πράξεως του δημοσίου διεθνούς δικαίου, δύσκολα μπορώ να δεχθώ ότι με την εν λόγω εξήγηση επιδιώχθηκε να παρασχεθεί στην αρμόδια για την έρευνα αρχή η δυνατότητα να εκθέσει απλώς τους λόγους στους οποίους στηρίχθηκε η απόφασή της ιδιωτικώς — ακόμη λιγότερο σιωπηρώς — στα ενδιαφερόμενα μέρη που είχαν εμπλακεί στην έρευνα.

52. Οι παράγοντες αυτοί αυξάνουν μάλλον παρά περιορίζουν την έκταση της αιτιολογίας που πρέπει να δοθεί για κάθε αμφισβητούμενο στάδιο της διαδικασίας ή για κάθε παρέκκλιση από τη συνήθη διαδικασία.

28 — Απόφαση Γερμανία κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 24, και απόφαση της 17ης Μαρτίου 1983, 294/81, Control Data Belgium κατά Επιτροπής (Συλλογή 1983, σ. 911, σκέψεις 14 και 15).

29 — Βλ., την απόφαση Nakajima κατά Συμβουλίου, παρατεθείσα στη σκέψη 105 της αναιρεσιβάλλομένης αποφάσεως, σκέψεις 30 και 31.

53. Η πρόβλεψη υψηλών προδιαγραφών όσον αφορά την απαιτούμενη αιτιολογία σε κανονισμό αντιντάμπινγκ δεν είναι αντίθετη προς τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με τις ελαστικότερες προϋποθέσεις που απαιτούνται όταν τα μέρη έχουν μετάσχει στην προπαρασκευαστική διαδικασία και έχουν πληροφορηθεί την πλήρη αιτιολογία στο στάδιο αυτό. Αυτό δεν σημαίνει επίσης ούτε, όπως ανέφεραν το Συμβούλιο και η Επιτροπή στην παρούσα υπόθεση, ότι ένας εξαγωγέας μπορεί απλώς να παρευρίσκεται στη διαδικασία κατά παθητικό τρόπο, χωρίς να εκφράσει την παραμικρή αντίρρηση, και να αμφισβητήσει, στη συνέχεια, την αιτιολογία του εκδοθέντος κανονισμού. Σε περίπτωση ασκήσεως προσφυγής, είναι αναγκαίο να πληροφορείται το Δικαστήριο με τον κανονισμό γιατί, για παράδειγμα, απορρίφθηκαν οι αντιρρήσεις ή γιατί δεν τηρήθηκε από ορισμένες απόψεις η κανονική διαδικασία· η ενημέρωση αυτή απαιτεί πολύ λιγότερες λεπτομέρειες από την εξήγηση η οποία πρέπει να δίδεται στα μέρη σε απάντηση των αιτημάτων τους, υπό την προϋπόθεση ότι είναι επαρκής για το Δικαστήριο ώστε να καθορίσει αν υφίσταται ή όχι πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως.

54. Επί πλέον, δεν ασκούν επιρροή σε κάθε περίπτωση όλοι οι λεπτομερείς κανόνες που διατυπώθηκαν στον βασικό κανονισμό. Ορισμένα στάδια είναι πάντοτε ουσιώδη, ενώ η ανάγκη άλλων σταδίων θα εξαρτηθεί από τις περιστάσεις. Για παράδειγμα, είναι σημαντικό να καθορίζουν τα κοινοτικά όργανα όχι μόνον την ύπαρξη ντάμπινγκ, αλλά και τη ζημία που προκλήθηκε στην κοινοτική βιομηχανία, εφόσον τα στοιχεία αυτά, καθώς και η μεταξύ τους αιτιώδης συνάφεια, συνιστούν τις θεμελιώδεις προϋποθέσεις για την επιβολή δασμού αντιντάμπινγκ. Επί πλέον, πρέπει να προκύπτει σαφώς από τον κανονισμό ότι η ύπαρξη και η έκταση του ντάμπινγκ και της ζημίας στηρίχθηκαν πράγματι σε εύλογες αιτίες. Πάντως, θα ήταν υπερβολική η απαίτηση να αιτιολογείται κάθε στάδιο κάθε υπολογισμού με όλους τους αριθμούς που χρησιμοποιήθηκαν ή να αιτιολογείται η παράλειψη ορισμένων αλυσιτελών σταδίων σε συγκεκριμένη περίπτωση, απλώς και μόνον διότι στον βασικό κανονισμό τα στάδια αυτά θεωρούνται ως δυνατότητες.

55. Το άρθρο 2 του κανονισμού αυτού αφορά τον καθορισμό του ντάμπινγκ και περιλαμβάνει τέσσερις τίτλους — Α. Κανονική αξία, Β. Τιμή εξαγωγής, Γ. Σύγκριση και Δ. Περιθώριο ντάμπινγκ (η «σύγκριση» αναφέρεται, εν προκειμένω, κυρίως στην προσαρμογή των αριθμών προκειμένου να καταστεί δυνατή η σύγκρισή τους και το «περιθώριο ντάμπινγκ» στην ίδια την πράξη συγκρίσεως, καθώς και στο αποτέλεσμά της). Οι τίτλοι αυτοί χρησιμοποιούνται συνήθως στους κανονισμούς αντιντάμπινγκ και χρησιμοποιήθηκαν στον προσβαλλόμενο κανονισμό στην υπό κρίση υπόθεση. Αντιπροσωπεύουν τα βασικά στάδια στα πλαίσια του επιβαλλομένου καθορισμού και δεν αμφισβητείται ότι το αποτέλεσμα κάθε σταδίου πρέπει να αιτιολογείται επαρκώς.

56. Επομένως, όταν προβλέπεται μια κανονική διαδικασία από κοινού με εναλλακτικές διαδικασίες, που πρέπει να ακολουθηθούν μόνον υπό ορισμένες ειδικές περιστάσεις, φαίνεται εύλογο να μην απαιτείται ειδική αιτιολογία όταν ακολουθείται η κανονική διαδικασία[30], αλλά να απαιτείται πληρέστερη αιτιολογία όταν υπάρχει παρέκκλιση από την κανονική διαδικασία. Η τελευταία αυτή περίπτωση είναι παρεμφερής προς το

30 — Βλ., για παράδειγμα, την απόφαση της 27ης Νοεμβρίου 1991, C-315/90, Gimelec κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1991, σ. I-5589, σκέψη 27).

αντικείμενο της υποθέσεως Delacre κ.λπ. κατά Επιτροπής[31], με την οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι, «ναι μεν η απόφαση κοινοτικού οργάνου με την οποία ακολουθείται πάγια πρακτική λήψεως αποφάσεων συγκεκριμένου περιεχομένου δύναται να αιτιολογηθεί συνοπτικώς, ιδίως δε με επίκληση της πρακτικής αυτής, πλην όμως η κοινοτική αρχή οφείλει να εκθέτει κατά τρόπο σαφή τη συλλογιστική της όταν η απόφαση αισθητώς βαίνει πέραν των προηγουμένων αποφάσεων». Τέλος, φαίνεται εύλογο, στο πλαίσιο μέτρου γενικής εφαρμογής, να είναι εντονότερη η υποχρέωση αιτιολογήσεως, όταν, όπως εν προκειμένω, είναι γνωστό ότι υπάρχει αμφισβήτηση όσον αφορά την εφαρμοζόμενη μέθοδο υπολογισμού.

57. Πάντως, η επάρκεια της αιτιολογίας θα εξαρτηθεί από το εν γένει πλαίσιο της υποθέσεως. Για παράδειγμα, το άρθρο 2, παράγραφος 10, σχετικά με τη «σύγκριση», εκθέτει δέκα διαφορετικούς παράγοντες ως προς τους οποίους είναι δυνατόν να πραγματοποιούνται προσαρμογές, όπως οι εκπτώσεις επί της τιμής, επιστροφές και ποσότητες ή οι διαφορές στα έξοδα μεταφοράς και στο κόστος πιστώσεως. Όταν δεν υφίστανται οι παράγοντες αυτοί, είναι προφανές ότι θα ήταν υπερβολικό να απαιτείται εξήγηση σχετικά με την έλλειψη οποιασδήποτε προσαρμογής όσον αφορά τους παράγοντες αυτούς, εκτός εάν κατά την έρευνα προβλήθηκε ισχυρισμός περί της υπάρξεώς τους. (Πράγματι, η εικοστή πρώτη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου του προσβαλλομένου κανονισμού εκθέτει τους λόγους που δικαιολογούν την απόρριψη των αιτημάτων που στηρίζονται σε διαφορές σχετικά με τους όρους πιστώσεως, τις προμήθειες και το στάδιο εμπορίας).

31 — Απόφαση της 14ης Φεβρουαρίου 1990, C-350/88 (Συλλογή 1990, σ. I-395, σκέψη 15)· βλ., επίσης, την απόφαση της 26ης Νοεμβρίου 1975, 73/74, Groupement des fabricants de papiers peints de Belgique κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1975, σ. 457, σκέψη 31), και, για μια πρόσφατη επιβεβαίωση, την απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2001, C-228/99, Silos (Συλλογή 2001, σ. I-8401, σκέψη 28).

— Η παρούσα υπόθεση

58. Το άρθρο 2, παράγραφος 11, του βασικού κανονισμού προβλέπει μια κανονική βάση συγκρίσεως (τη μία από τις δύο συμμετρικές μεθόδους) και μια εξαιρετική βάση (την ασύμμετρη μέθοδο) εφόσον πληρούνται δύο προϋποθέσεις. Εάν χρησιμοποιηθεί η κανονική βάση, δέχομαι ότι δεν απαιτείται εξήγηση, εκτός εάν έχει ζητηθεί εξήγηση κατά την προκαταρκτική διαδικασία. Πάντως, εάν χρησιμοποιηθεί η εξαιρετική βάση, νομίζω ότι είναι αναγκαίο να εξηγηθεί η παρέκκλιση από την κανονική διαδικασία, αποδεικνύοντας ειδικότερα ότι συντρέχουν οι δύο προϋποθέσεις. Τούτο συμβαίνει — προκειμένου τουλάχιστον να παρασχεθεί στο Δικαστήριο η δυνατότητα να ασκήσει τον έλεγχό του — ακόμη και αν δεν έχει διατυπωθεί καμία αντίρρηση για την επιλογή της μεθόδου, αλλά η αιτιολογία που πρέπει να παρασχεθεί μπορεί προφανώς να είναι συνοπτικότερη στις περιπτώσεις αυτές παρά στις περιπτώσεις κατά τις οποίες υφίσταται ανάγκη να δοθεί απάντηση σε αντιρρήσεις.

59. Επί πλέον, συμμερίζομαι την άποψη της Petrotub ότι απαιτείται τουλάχιστον κάτι περισσότερο από μια απλή επανάληψη των όρων των προϋποθέσεων, δηλαδή ότι η διάρθρωση των τιμών εξαγωγής διαφέρει σημαντικά ανάλογα με τον αγοραστή, την περιοχή ή τη χρονική περίοδο και ότι η εφαρμογή των συμμετρικών μεθόδων δεν θα οδηγούσε στη διαπίστωση των εφαρμοζομένων πρακτικών ντάμπινγκ σε όλη τους την έκταση. Η επανάληψη αυτή δεν περιλαμβάνει, κατ' ουσίαν, καμία πληροφορία και δεν παρέχει, στην πραγματικότητα, καμία δυνάμενη να ελεγχθεί αιτία για την επιλογή της μεθόδου αυτής. Δεν παρέχει ούτε στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να ασκήσει τον έλεγχό του ούτε στα ενδιαφερόμενα μέρη να λάβουν

γνώση των συνθηκών υπό τις οποίες εφαρμόστηκαν οι κανόνες [32].

60. Ο λόγος που παρατίθεται στον προσωρινό κανονισμό για την επιλογή της ασύμμετρης μεθόδου είναι ότι «ήταν αναγκαίο για να φανεί ο πλήρης βαθμός του ντάμπινγκ που είχε ασκηθεί και επειδή υπήρχε ένα σχέδιο τιμών εξαγωγής το οποίο ήταν σημαντικά διαφορετικό μεταξύ των διαφόρων πελατών και περιοχών». Στον προσβαλλόμενο κανονισμό, οι λόγοι που αναφέρονται προς στήριξη της απορρίψεως του αιτήματος να χρησιμοποιηθεί η πρώτη συμμετρική μέθοδος είναι ότι «για μια εταιρία, δεν υπήρχε διαφορά του περιθωρίου του ντάμπινγκ μεταξύ των δύο μεθόδων επειδή όλες οι εξαγωγικές συναλλαγές είχαν γίνει σε τιμές ντάμπινγκ», και ότι, «για τρεις εταιρίες, διαπιστώθηκε διάρθρωση των τιμών εξαγωγής που διέφερε σημαντικά ανά προορισμό ή χρονική περίοδο».

61. Είναι η αιτιολογία αυτή επαρκής σε σχέση με το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και με όλους τους νομικούς κανόνες που διέπουν το ζήτημα;

62. Ο προσωρινός κανονισμός δεν περιέχει κανένα στοιχείο ως προς τις ουσιαστικές εκτιμήσεις στις οποίες η Επιτροπή στήριξε την επιλογή της και, κατά συνέπεια, δεν μπορεί να διαφωτίσει τις ελάχιστα πιο ενημερωτικές διαπιστώσεις που περιλαμβάνονται στον προσβαλλόμενο κανονισμό. Η μόνη πρόσθετη ένδειξη η οποία μπορεί *να συναχθεί* από τον προσβαλλόμενο κανονισμό — και η οποία φαίνεται σαφής από την τελική ανακοίνωση της Επιτροπής η οποία αναφέρεται στη σκέψη 110 της ανταιρεσιβαλλομένης αποφάσεως — είναι ότι η πρώτη συμμετρική μέθοδος κρίθηκε ανεπαρκής για να αποκαλύψει την πλήρη έκταση του ντάμπινγκ, διότι κατέληγε σε χαμηλότερο περιθώριο. (Σημειώνεται εν προκειμένω ότι ο μοναδικός νέος λόγος που αναφέρεται *ρητώς* στον προσβαλλόμενο κανονισμό — ότι η επιλογή της μεθόδου δεν ασκούσε καμία επιρροή στο αποτέλεσμα στην περίπτωση μιας εταιρίας — θα μπορούσε, πράγματι, να αποτελεί λόγο για τη *μη* παρέκκλιση από την κανονική βάση συγκρίσεως).

63. Κατά συνέπεια, εκ πρώτης όψεως, ο προσβαλλόμενος κανονισμός δεν περιλαμβάνει καμία διαπίστωση από την οποία το Δικαστήριο ή τα ενδιαφερόμενα μέρη θα μπορούσαν να λάβουν γνώση των λόγων για τους οποίους χρησιμοποιήθηκε η ασύμμετρη μέθοδος. Εντούτοις, είναι αναγκαίο να εξετασθούν τα τρία ειδικά σημεία ως προς τα οποία ήταν επιβεβλημένη ή θα μπορούσε να έχει απαιτηθεί επαρκής αιτιολογία. Σε ποια έκταση έπρεπε να παρασχεθεί αιτιολογία ως προς τα σημεία αυτά και, λαμβανομένου υπόψη του όλου πλαισίου, παρασχέθηκε η αιτιολογία αυτή;

α) Εξέταση της δεύτερης συμμετρικής μεθόδου

64. Ο προσβαλλόμενος κανονισμός δεν αναφέρει κανένα λόγο για τη μη εφαρμογή

32 — «The famous parental reason of last resort, 'Because I say so', does not render the parental command reasonable to the child or to anyone else»· Shapiro, op. cit., σ. 192-193 (σε ελεύθερη μετάφραση: ο περίφημος λόγος που δίδουν οι γονείς ως τελευταίο μέσον, «γιατί το λέω εγώ», δεν καθιστά τη γονική διαταγή εύλογη ούτε για το παιδί ούτε για οποιονδήποτε άλλον).

της δεύτερης συμμετρικής μεθόδου. Περαιτέρω, είναι αναμφίβολο ότι ούτε δόθηκε ούτε ζητήθηκε κάποιος λόγος κατά την προκαταρκτική διαδικασία. Το ζήτημα είναι αν, παρά ταύτα, έπρεπε να παρασχεθεί αιτιολογία για τη μη εφαρμογή της δεύτερης συμμετρικής μεθόδου, εφόσον από το γράμμα τόσο του άρθρου 2, παράγραφος 11, του βασικού κανονισμού όσο και του άρθρου 2.4.2 του κώδικα αντιντάμπινγκ του 1994 προκύπτει ότι η ασύμμετρη μέθοδος μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνον εάν αμφότερες οι συμμετρικές μέθοδοι δεν είναι ικανοποιητικές.

65. Νομίζω ότι η αιτιολογία ήταν επιβεβλημένη.

66. Το Συμβούλιο και η Επιτροπή ισχυρίστηκαν ότι, εφόσον δεν υπάρχει καμία ένδειξη όσον αφορά το ποια από τις συμμετρικές μεθόδους πρέπει να εφαρμοσθεί και υπό ποίες συνθήκες, μπορούν να επιλέξουν ελεύθερα μεταξύ αυτών. Μέχρι του σημείου αυτού συμφωνώ. Δεν δέχομαι, όμως, το συμπέρασμά τους ότι αρκεί να εξηγηθεί γιατί η επιλεγείσα συμμετρική μέθοδος δεν ήταν ικανοποιητική προκειμένου να χρησιμοποιηθεί η ασύμμετρη μέθοδος. Το συμπέρασμα αυτό σαφώς δεν συνάδει με την οικονομία ή το γράμμα των διατάξεων, οι οποίες προδήλως επιτρέπουν τη χρήση της ασύμμετρης μεθόδου μόνον εάν καμία από τις συμμετρικές μεθόδους «δεν θα οδηγούσε στη διαπίστωση των εφαρμοζομένων πρακτικών ντάμπινγκ σε όλη τους την έκταση» ή δεν θα επέτρεπε «να ληφθούν κατά πρόσφορο τρόπο υπόψη» οι διαφορές στη διαμόρφωση των τιμών εξαγωγής.

67. Τα κοινοτικά όργανα υποστήριξαν επίσης ότι η δεύτερη συμμετρική μέθοδος δεν χρησιμοποιείται ποτέ — και δεν τέθηκε ζήτημα χρησιμοποιήσεώς της εν προκειμένω — διότι θεωρείται γενικώς ανεφάρμοστη και αυθαίρετη, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 101 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Τούτο ενδέχεται να ισχύει και μπορεί να πρόκειται για σαφώς μη ικανοποιητική μέθοδο σε πολλές περιπτώσεις, αλλά προβλέφθηκε τόσο στον κώδικα αντιντάμπινγκ του 1994 όσο και στον βασικό κανονισμό και, κατά συνέπεια, πρέπει να υπάρχουν περιπτώσεις κατά τις οποίες πρέπει να θεωρηθεί κατάλληλη. Κατά τη συνεδρίαση, η Επιτροπή ανέφερε ότι μικρός αριθμός χωρών, συμπεριλαμβανομένης της Νέας Ζηλανδίας, χρησιμοποιούν συστηματικά ή παραδοσιακά τη δεύτερη συμμετρική μέθοδο. Εάν αυτό συμβαίνει, νομίζω ότι δεν μπορεί να τεθεί εκ ποδών χωρίς εξήγηση, έστω και εάν η εξήγηση αυτή είναι προφανής για τα κοινοτικά όργανα — εάν πράγματι το ζήτημα εξετάστηκε κάποτε ως όφειλε.

68. Άλλωστε, το γεγονός ότι η Petrotub δεν ζήτησε καμία εξήγηση κατά την προκαταρκτική διαδικασία δεν ασκεί επιρροή. Ο καθορισμός του περιθωρίου ντάμπινγκ αποτελεί ένα σημαντικό στάδιο της διαδικασίας και είναι αναγκαίο να αιτιολογηθεί οποιαδήποτε παρέκκλιση από την κανονική βάση συγκρίσεως για τον σκοπό αυτόν. Υπό τις συνθήκες της υπό κρίση περιπτώσεως, η σχετική εξήγηση θα μπορούσε να είναι συνοπτική αλλά δεν μπορούσε να παραλειφθεί.

69. Κατά συνέπεια, είμαι της γνώμης ότι το Συμβούλιο, καθόσον δεν εξήγησε γιατί η δεύτερη συμμετρική μέθοδος δεν ήταν κατάλληλη, δεν αιτιολόγησε επαρκώς την

παρέκκλιση από την κανονική βάση συγκρίσεως που προβλέπει το άρθρο 2, παράγραφος 11, του βασικού κανονισμού. Εφόσον η αιτιολογία αποτελεί ουσιώδη τύπο, το Πρωτοδικείο όφειλε να εξετάσει το ζήτημα ανεξαρτήτως του σταδίου της διαδικασίας κατά την οποία προβλήθηκε.

β) Η ύπαρξη σημαντικών διαφορών στη διάρθρωση των τιμών εξαγωγής

70. Κατά τον βασικό κανονισμό, η μία από τις δύο αναγκαίες προϋποθέσεις για την παρέκκλιση από την κανονική βάση της συγκρίσεως είναι ότι πρέπει να «εφαρμόζονται συστηματικά τιμές εξαγωγής οι οποίες διαφέρουν σημαντικά ανάλογα με τον αγοραστή, την περιοχή ή τη χρονική περίοδο». Προκειμένου να παρασχεθεί στο Δικαστήριο η δυνατότητα να ασκήσει τον έλεγχό του και να δοθεί σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη (στα πλαίσια του παγκοσμίου εμπορίου) η ευκαιρία να λάβουν γνώση των συνθηκών υπό τις οποίες η Κοινότητα εφαρμόζει τους κανόνες αντιντάμπινγκ, είναι, κατ' αρχήν, αναγκαίο ο κανονισμός που επιβάλλει δασμό βάσει περιθωρίου ντάμπινγκ το οποίο έχει υπολογισθεί με την ασύμμετρη μέθοδο να αιτιολογεί το συμπέρασμα ότι το σχήμα αυτό υφίσταται. Όπως προανέφερα, δεν θεωρώ ότι αρκεί η απλή αναφορά της υπάρξεώς του.

71. Εντούτοις, ο προσβαλλόμενος κανονισμός δεν περιέχει καμία εξήγηση εκτός από τη δήλωση αυτή. Επί πλέον, η διαπίστωση ότι «για τρεις εταιρίες διαπιστώθηκε διάρθρωση των τιμών εξαγωγής που διέφερε σημαντικά ανά προορισμό ή χρονική περίοδο» δεν ταυτίζεται με τη διαπίστωση στον προσωρινό κανονισμό ότι «υπήρχε ένα σχέδιο τιμών εξαγωγής το οποίο ήταν σημαντικά διαφορετικό μεταξύ διαφόρων πελατών και περιοχών». Η προφανής ανακάλυψη σημαντικών διαφορών ανάλογα με τη χρονική περίοδο μεταξύ του προσωρινού και του οριστικού κανονισμού απαιτεί, εκ πρώτης όψεως, μια εξήγηση.

72. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι η αιτιολογία του προσβαλλομένου κανονισμού ήταν ανεπαρκής και ως προς το σημείο αυτό. Εντούτοις, η Petrotub δεν προέβαλε το ζήτημα της ανεπαρκούς αιτιολογίας στο πλαίσιο αυτό κατά την πρωτοβάθμια δίκη[33], ούτε κατ' αναίρεση. Υπό τις συνθήκες αυτές και εφόσον η αιτιολογία είναι, κατά τη γνώμη μου, ανεπαρκής ως προς άλλα σημεία, δεν θεωρώ αναγκαίο για το Δικαστήριο να αποφανθεί ως προς τούτο[34].

γ) Διαπίστωση της πλήρους εκτάσεως του ντάμπινγκ

73. Η δεύτερη από τις δύο αναγκαίες — και σωρευτικές — προϋποθέσεις για την παρέκκλιση από την κανονική βάση συγκρίσεως είναι ότι η κανονική βάση «δεν θα οδηγούσε στη διαπίστωση των εφαρμοζόμενων πρακτικών ντάμπινγκ σε όλη τους την έκταση».

33 — Αντιθέτως, προέβαλε τον ισχυρισμό της πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως (βλ. το σημείο 55 του δικογράφου της προσφυγής και τις σκέψεις 122 έως 128 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

34 — Εντούτοις, βλ. σημείο 79 κατωτέρω.

74. Από τους ισχυρισμούς του Συμβουλίου στα υπομνήματά του και κατά την προφορική διαδικασία προκύπτει ότι το γεγονός ότι η πρώτη συμμετρική μέθοδος κατέληξε σε σημαντικά χαμηλότερο περιθώριο ντάμπινγκ από αυτό που προκύπτει από την ασύμμετρη μέθοδο υπήρξε προφανώς ο καθοριστικός λόγος συναγωγής του συμπεράσματος ότι η πρώτη μέθοδος δεν οδηγούσε στη διαπίστωση των εφαρμοζόμενων πρακτικών ντάμπινγκ σε όλη τους την έκταση και δεν φαίνεται να αναφέρθηκε κανένας άλλος λόγος στο στάδιο αυτό.

75. Ο λόγος αυτός δεν διατυπώνεται ρητώς στον προσβαλλόμενο κανονισμό, αλλά μπορεί να συναχθεί από τον ισχυρισμό ότι «για μια εταιρία, δεν υπήρξε διαφορά του περιθωρίου του ντάμπινγκ μεταξύ των δύο μεθόδων», ο οποίος αιτιολογεί την απόρριψη του επιχειρήματος ότι θα έπρεπε να έχει χρησιμοποιηθεί η πρώτη συμμετρική μέθοδος και, ακόμη σαφέστερα, από τον ισχυρισμό της Επιτροπής στην οριστική της γνωστοποίηση ότι η διαφορά του περιθωρίου του ντάμπινγκ που προέκυψε κατ' εφαρμογή των δύο μεθόδων ήταν τέτοια ώστε να είναι δυνατή η συναγωγή του συμπεράσματος ότι η πρώτη συμμετρική μέθοδος δεν καθιστούσε δυνατή τη διαπίστωση των εφαρμοζόμενων πρακτικών ντάμπινγκ σε όλη τους την έκταση.

76. Επιπλέον, είναι προφανές ότι τόσο το Συμβούλιο όσο και η Επιτροπή θεωρούν ότι η ύπαρξη διαφοράς μεταξύ των περιθωρίων του ντάμπινγκ που προκύπτουν από τις δύο μεθόδους αποτελεί ισχυρή αιτιολογία. Επομένως, φρονούν ότι παρεσχέθη συναφώς πλήρης — και, κατά συνέπεια, εξ ορισμού επαρκής — αιτιολογία. Άλλωστε, η Petrotub αμφισβητεί το κύρος μάλλον παρά την επάρκεια της αιτιολογίας αυτής.

77. Από καθαρώς τυπική άποψη, είναι δυνατόν να υποστηριχθεί η γνώμη αυτή. Εν τούτοις, δεν είναι δυνατόν να χαραχθούν με απόλυτη σαφήνεια τα τυπικά όρια μεταξύ της επάρκειας της αιτιολογίας και του κύρους της εκτιμήσεως που εμπεριέχει. Όταν δεν δίδεται καμία αιτιολογία για την παρέκκλιση από την κανονική βάση του υπολογισμού, είναι προφανές ότι δεν τηρείται η υποχρέωση αιτιολογήσεως που επιβάλλει το άρθρο 253 ΕΚ. Η απλή όμως δήλωση, για παράδειγμα, ότι το ηλεκτρονικό πρόγραμμα της Επιτροπής καθόρισε ότι η ασύμμετρη μέθοδος ήταν αναγκαία εμπίπτει στην ίδια κατηγορία, εφόσον και πάλι δεν παρέχεται καμία ένδειξη από την οποία να καθίσταται σαφές ότι η παρέκκλιση από την κανονική βάση ήταν δικαιολογημένη. Υπό τις συνθήκες αυτές, ακόμη και αν αναφέρθηκε κάποιος τυπικός λόγος, ενδείκνυται να αμφισβητηθεί η επάρκειά του ως αιτιολογίας και όχι το κύρος του ως ορθής αξιολογήσεως.

78. Νομίζω ότι η απλή δήλωση ότι η πρώτη συμμετρική μέθοδος καταλήγει σε αποτέλεσμα σημαντικώς κατώτερο απ' ό,τι η ασύμμετρη μέθοδος εμπίπτει στην ίδια κατηγορία. Βεβαίως, αν η μια μέθοδος οδηγεί «στη διαπίστωση των εφαρμοζόμενων πρακτικών ντάμπινγκ σε όλη τους την έκταση» και η άλλη όχι, είναι σαφές ότι το αποτέλεσμα που προκύπτει από τη δεύτερη θα είναι κατώτερο. Εν τούτοις, δεν ισχύει πάντοτε το αντίστροφο. Το υψηλότερο από τα δύο αποτελέσματα δεν είναι κατ' ανάγκην το ακριβέστερο (και η φράση «σ' όλη τους την έκταση» πρέπει, κατ' εμέ, να ερμηνευθεί υπό την έννοια «στην πραγματική τους έκταση»), εφόσον η μέθοδος μπορεί απλώς να είναι ακατάλληλη υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες.

79. Υπό το πρίσμα αυτό, μπορεί να ασκεί επιρροή το γεγονός ότι, καίτοι — όπως συμβαίνει συστηματικά — η μέθοδος του καθορισμού «μηδενικού στοιχείου» χρησιμοποιείται με την ασύμμετρη μέθοδο, φαίνεται ότι καταλήγει αυτομάτως σε υψηλότερο αποτέλεσμα όταν στον υπολογισμό περιλαμβάνονται και συναλλαγές με αρνητικό περιθώριο ντάμπινγκ[35]. Εν τούτοις, το γεγονός και μόνον ότι από μερικές συναλλαγές προκύπτει αρνητικό περιθώριο ντάμπινγκ δεν σημαίνει οπωσδήποτε ότι υπήρξε στοχοθετημένο ντάμπινγκ και, κατά συνέπεια, είναι αναγκαίο να αναφερθούν, και για τον σκοπό αυτόν, οι λόγοι για τους οποίους συνήχθη το συμπέρασμα ότι υπήρξε τέτοια στοχοθεσία.

80. Εν πάση περιπτώσει, η απλή δήλωση ότι χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος που καταλήγει στο υψηλότερο αποτέλεσμα ουδόλως παρέχει στο Δικαστήριο ή σε οποιονδήποτε τη δυνατότητα να αποφασίσει αν υπήρξε ενδεχομένως πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως. Κατά συνέπεια, η ορθή αιτίαση δεν έγκειται, όπως υποστηρίζει το Συμβούλιο, στο ότι χρησιμοποιήθηκε εσφαλμένο κριτήριο ελέγχου, αλλά στο ότι οι λόγοι που αναφέρθηκαν ήσαν ανεπαρκείς προκειμένου να καθοριστεί αν εφαρμόσθηκε το ορθό κριτήριο ελέγχου.

81. Επομένως, εφόσον στον προσβαλλόμενο κανονισμό (ούτε, άλλωστε, και σε άλλο κείμενο) δεν αναφέρεται άλλος λόγος, νομίζω ότι η αιτιολογία είναι ελλιπής και από την άποψη αυτή.

35 — Βλ. σημεία 8 έως 20 ανωτέρω.

82. Κατά συνέπεια, δεν είναι αναγκαίο να εξετασθεί ειδικά αν, εκτός του ότι είναι ανεπαρκής υπό το πρίσμα του άρθρου 2, παράγραφος 11, του βασικού κανονισμού, η αιτιολογία ήταν ανεπαρκής και υπό το πρίσμα του άρθρου 2.4.2 του κώδικα αντιντάμπινγκ του 1994, υπό την έννοια ότι δεν δόθηκε εξήγηση γιατί με τη χρήση της μιας ή της άλλης συμμετρικής μεθόδου δεν μπορούσαν να ληφθούν καταλλήλως υπόψη οι διαφορές στο σχήμα των τιμών εξαγωγής. Φρονώ ότι η απαίτηση αυτή είναι, στην πραγματικότητα, παρεμφερής προς την υποχρέωση να διευκρινιστεί, σε περίπτωση παρεκκλίσεως από την κανονική βάση συγκρίσεως, γιατί η κανονική βάση δεν θα οδηγούσε σε διαπίστωση της πλήρους — πραγματικής — εκτάσεως των εφαρμοζόμενων πρακτικών ντάμπινγκ. Εν τούτοις, το γεγονός ότι η υποχρέωση αιτιολογίας συνάγεται όχι μόνον από τον βασικό κοινοτικό κανονισμό αλλά και από πράξη του διεθνούς δικαίου δεσμευτική για την Κοινότητα δεν μπορεί παρά να ενισχύσει την υποχρέωση.

— Συμπέρασμα

83. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός δεν εκθέτει επαρκώς τους λόγους παρεκκλίσεως από την κανονική βάση της συγκρίσεως που έπρεπε να χρησιμοποιηθεί σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 11, του βασικού κανονισμού, ώστε να παράσχει τη δυνατότητα στο Δικαστήριο να ασκήσει τον έλεγχό του και στους ενδιαφερομένους να λάβουν γνώση των περιστάσεων υπό τις οποίες εφαρμόστηκαν οι κοινοτικοί κανόνες αντιντάμπινγκ, ειδικότερα καθόσον ουδόλως εξηγεί γιατί δεν μπορούσε να χρησιμοποιηθεί η δεύτερη συμμετρική μέθοδος και δεν αναφέρει κανέ-

ναν δυνάμενο να ελεγχθεί λόγο για τον οποίον οι συμμετρικές μέθοδοι δεν θα οδηγούσαν στη διαπίστωση των εφαρμοζόμενων πρακτικών ντάμπινγκ σε όλη τους την έκταση.

Republica

Το ιστορικό, η διαδικασία στην πρωτοβάθμια δίκη, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

84. Η αναίρεση της Republica αφορά τον υπολογισμό της κανονικής αξίας στην εγχώρια αγορά, πριν από τη σύγκριση με τις τιμές εξαγωγής, προκειμένου να καθοριστούν τα περιθώρια του ντάμπινγκ. Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού, η κανονική αξία βασίζεται, κατ' αρχήν, στις πληρωθείσες ή πληρωτέες τιμές, κατά τις συνήθεις εμπορικές πράξεις, από ανεξάρτητους πελάτες στη χώρα εξαγωγής. Εν τούτοις, το τρίτο εδάφιο ορίζει τα εξής:

«Οι τιμές που εφαρμόζονται μεταξύ μερών που φαίνεται ότι συνδέονται μεταξύ τους ή ότι έχουν συνάψει μεταξύ τους συμψηφιστικό διακανονισμό είναι δυνατό να θεωρηθεί ότι αντιστοιχούν σε συνήθεις εμπορικές πράξεις και να χρησιμοποιηθούν για τον καθορισμό της κανονικής αξίας μόνον εφόσον διαπιστώνεται ότι δεν επηρεάζονται από τη μεταξύ των μερών σχέση».

85. Ο προσωρινός κανονισμός ουδόλως αναφέρεται σε συμψηφιστικούς διακανονισμούς στα πλαίσια του υπολογισμού της κανονικής αξίας για τα ρουμανικά προϊόντα. Είναι προφανές ότι, κατόπιν της εκδόσεως του κανονισμού αυτού στις 29 Μαΐου 1997, η Επιτροπή οργάνωσε ακρόαση στις 9 Ιουλίου 1997, κατά την οποία η Republica υπέβαλε παρατηρήσεις που διευκρινίζονται στις σκέψεις 68 και 69 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως:

«68 Κατά την προσφεύγουσα, οι εγχώριες πωλήσεις που πραγματοποίησε χρησιμοποιώντας τον συμψηφισμό ως τρόπο πληρωμής αντιπροσωπεύουν περίπου το 24 % των εγχώριων πωλήσεων του οικείου προϊόντος κατά το διάστημα της έρευνας. Το σύστημα του συμψηφισμού της επιβλήθηκε από μεγάλους πελάτες, όπως ρουμανικές επιχειρήσεις κοινής ωφελείας, και οι τιμές, μη διαπραγματεύσιμες, στο πλαίσιο αυτό ήταν σημαντικά κατώτερες από τις συνήθεις τιμές της αγοράς. Οι πωλήσεις αυτές, συνεπώς, έπρεπε να αποκλειστούν κατά τον καθορισμό της κανονικής αξίας, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 2, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του βασικού κανονισμού.

69 Η προσφεύγουσα δεν επικαλέστηκε τις πωλήσεις αυτές στην απάντησή της στο ερωτηματολόγιο, διότι δεν κλήθηκε να το πράξει. Παραδέχεται ότι ανακίνησε, για πρώτη φορά, το ζήτημα των συμψηφιστικών πωλήσεων κατά την ακρόαση της 9ης Ιουλίου 1997, καθώς και στην περίληψη της επιχειρηματολογίας σχετικά με

το ντάμπινγκ που υποβλήθηκε με την ευκαιρία αυτή. Επί πλέον, ένα έγγραφο που επιγραφόταν Total Value of Compensatory Arrangements (Συνολική αξία των συμψηφιστικών διακανονισμών), που περιελάμβανε έναν πίνακα με τις ρυθμίσεις αυτές, διαβιβάστηκε στην Επιτροπή ως παράρτημα της ανωτέρω περιλήψεως. Το περιεχόμενο του εγγράφου αυτού διευκρινίστηκε ακολούθως από την προσφεύγουσα σε τηλεμοιοτυπία που απευθύνθηκε στην Επιτροπή στις 21 Ιουλίου 1997.[...]»

86. Ανακύπτει ενδεχομένως στο σημείο αυτό το ερώτημα τι ώθησε τη Republica να υποστηρίξει ότι οι πωλήσεις που πραγματοποιήθηκαν βάσει συμψηφιστικών διακανονισμών έπρεπε να αποκλειστούν από τον υπολογισμό, εφόσον, όπως αναφέρθηκε στο απόσπασμα που προπαρατέθηκε, οι επίμαχες πωλήσεις, ήτοι το 24 % περίπου των εγχωρίων πωλήσεων, πραγματοποιήθηκαν σε τιμές αισθητά κατώτερες από τις κανονικές τιμές της αγοράς. Εάν οι πωλήσεις αυτές είχαν αποκλειστεί, αυτό θα είχε ως συνέπεια υψηλότερη κανονική αξία και, επομένως, υψηλότερο περιθώριο ντάμπινγκ, αντίθετα προς το προφανές συμφέρον της Republica. Επομένως, το ζήτημα στο οποίο στηρίζονται οι ισχυρισμοί της Republica πόρρω απέχει από το να είναι τόσο σαφές όσο το ζήτημα στο οποίο στηρίζονται οι ισχυρισμοί της Petrotub.

87. Εν τούτοις, το Συμβούλιο πρότεινε μια πιθανή εξήγηση κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση: ο αποκλεισμός των πωλήσεων αυτών θα μπορούσε να σημαίνει ότι δεν πραγματοποιήθηκαν επαρκείς πωλήσεις στο πλαίσιο των συνήθων εμπορικών πράξεων για να υπολογιστεί η κανονική αξία, οπότε η κατασκευασμένη κανονική αξία θα έπρεπε να καθοριστεί σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 3, του βασικού κανονισμού, πράγμα που θα μπορούσε να ευνοεί τη Republica. Εν πάση περιπτώσει, το Συμβούλιο δεν υποστήριξε ότι η αναίρεση ήταν απαράδεκτη για τον λόγο ότι η Republica δεν είχε κανένα συμφέρον να ζητήσει τον αποκλεισμό των επίδικων συναλλαγών.

88. Στο προοίμιο του προσβαλλομένου κανονισμού που εκδόθηκε τότε, το Συμβούλιο δήλωσε τα εξής:

«Μια εταιρεία ισχυρίστηκε μόνον σε πολύ προχωρημένο στάδιο της διαδικασίας (στις ακροάσεις για τις παρατηρήσεις σχετικά με την προσωρινή κοινοποίηση) ότι [...] όλες οι πωλήσεις που πραγματοποιούνται με μέσο πληρωμής την αντισταθμιστική αξία, πρέπει [...] να εξαιρούνται επειδή δεν λαμβάνουν χώρα κατά τις συνήθεις εμπορικές πράξεις. [Αυτός ο ισχυρισμός] δεν προβλήθηκ[ε] εγκαίρως, είτε επειδή δεν αναφέρθηκ[ε] στην απάντηση στο ερωτηματολόγιο, ούτε επί τόπου ή σε κάποιο μεταγενέστερο στάδιο της διαδικασίας, όταν η εταιρεία κλήθηκε να υποβάλει τις παρατηρήσεις της. [...] κατά τη διάρκεια της έρευνας, διαπιστώθηκε ότι οι πωλήσεις που έγιναν με αντιστάθμιση, είχαν πραγματοποιηθεί κατά τις συνήθεις εμπορικές πράξεις. Συνεπώς απορρίφθη[κε ο ισχυρισμός]».

89. Στην υπόθεση Τ-34/98, η Republica ζήτησε την ακύρωση του προσβαλλομένου

κανονισμού, στο μέτρο που την αφορούσε. Υποστήριξε, όπως εκτίθεται στις σκέψεις 69 έως 71 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τα εξής:

«69 [...] Η αίτηση αποκλεισμού, κατά τον υπολογισμό της κανονικής αξίας, των πωλήσεων που πραγματοποιήθηκαν βάσει συμψηφιστικών διακανονισμών δεν υπήρξε εντούτοις καθυστερημένη από πλευράς προθεσμίας που τάσσει το άρθρο 20, παράγραφος 5, του βασικού κανονισμού [36].

70 Εξάλλου, δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του βασικού κανονισμού, στα κοινοτικά όργανα εναπόκειται να διαπιστώνουν, προβαίνοντας σε ελέγχους κατά το διάστημα της έρευνας, αν οι εγχώριες πωλήσεις περιελάμβαναν συμψηφιστικούς διακανονισμούς. Αν έτσι είχε το πράγμα, τεκμαιρόταν ότι δεν πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο των συνήθων συναλλαγών, εκτός και αν τα κοινοτικά όργανα αποδείξουν ότι οι τιμές που εφαρμόστηκαν δεν επηρεάστηκαν από τη σχέση αυτή.

71 Περιοριζόμενος, εν προκειμένω, στο να διαλάβει, στη 19η αιτιολογική του σκέψη, ότι, "κατά τη διάρκεια της έρευνας, διαπιστώθηκε ότι συμψηφιστικοί διακανονισμοί πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο των συνήθων εμπορικών πράξεων", δίχως να διαλάβει αν τα κοινοτικά όργανα είχαν ελέγξει αν οι τιμές που εφαρμόζονταν κατά τις πωλήσεις αυτές επηρεάζονταν από τους συμψηφιστικούς αυτούς διακανονισμούς, όπως απαιτεί το άρθρο 2, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του βασικού κανονισμού, ο προσβαλλόμενος κανονισμός είναι ανεπαρκώς αιτιολογημένος.»

90. Το Συμβούλιο ισχυρίσθηκε ότι το αίτημα της Republica ήταν εκπρόθεσμο και δεν στηριζόταν σε κανένα αποδεικτικό στοιχείο.

91. Το Πρωτοδικείο έκρινε στις σκέψεις 74 και 75 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως τα εξής:

«74 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα δεν προσκομίζει κανένα αποδεικτικό στοιχείο και δεν παρέχει κανένα στοιχείο από το οποίο θα μπορούσε να υποτεθεί ότι οι συμψηφιστικοί διακανονισμοί που επικαλείται, οι οποίοι αναφέρονται στο έγγραφο που επιγράφεται Total Value of Compensatory

36 — «Οι παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν μετά τις οριστικές γνωστοποιήσεις μπορούν να ληφθούν υπόψη μόνον εάν παραληφθούν εντός προθεσμίας που καθορίζει σε κάθε περίπτωση η Επιτροπή λαμβάνοντας δεόντως υπόψη το επείγον της υποθέσεως, αλλά που δεν μπορεί να είναι κατώτερη των 10 ημερών». Εν προκειμένω, η οριστική γνωστοποίηση πραγματοποιήθηκε στις 19 Αυγούστου 1997 (βλ. σκέψη 16 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

Arrangements σχετικά με τις πωλήσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο των συναλλαγών αυτών, επηρέασαν τις τιμές που εφαρμόστηκαν στο πλαίσιο των συναλλαγών αυτών, όπως απαιτεί το άρθρο 2, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του βασικού κανονισμού.

75 Επί πλέον, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε οποιοδήποτε στοιχείο περί του αντιθέτου, το Συμβούλιο αιτιολογεί επαρκώς στον προσβαλλόμενο κανονισμό, την άρνησή του να αποκλείσει τις πωλήσεις με συμψηφισμό κατά τον καθορισμό της κανονικής αξίας, διευκρινίζοντας ότι "είχε διαπιστωθεί ότι οι πωλήσεις με συμψηφισμό είχαν πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο συνήθων εμπορικών πράξεων"».

πωλήσεων με συμψηφισμό κατά τον καθορισμό της κανονικής αξίας.

93. Η Republica θεωρεί ότι, εφόσον έγινε δεκτό ότι πρόκειται για «πωλήσεις με συμψηφισμό» και, κατά συνέπεια, για «τιμές που εφαρμόζονται μεταξύ μερών που φαίνεται ότι συνδέονται μεταξύ τους ή ότι έχουν συνάψει μεταξύ τους συμψηφιστικό διακανονισμό», το Συμβούλιο δεν μπορούσε να χρησιμοποιεί τις τιμές αυτές για να καθορίσει την κανονική αξία, εκτός αν αποδείξει, όπως απαιτεί ο βασικός κανονισμός, ότι οι τιμές αυτές δεν είχαν «[επηρεαστεί] από τη μεταξύ των μερών σχέση». Κατά συνέπεια, κακώς το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι, «δεδομένου ότι δεν προσκομίζει κανένα αποδεικτικό στοιχείο και δεν παρέχει κανένα στοιχείο από το οποίο θα μπορούσε να υποτεθεί ότι οι συμψηφιστικοί διακανονισμοί [...] επηρέασαν τις τιμές που εφαρμόστηκαν στο πλαίσιο των συναλλαγών αυτών [...]», η αιτιολογία του Συμβουλίου ήταν ανεπαρκής.

Η αίτηση αναιρέσεως

92. Η Republica ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και να ακυρώσει τον προσβαλλόμενο κανονισμό στο μέτρο που την αφορούν. Διατυπώνει την ίδια προκαταρκτική παρατήρηση με την Petrotub [37] και προβάλλει έναν μόνο λόγο αναιρέσεως τον οποίο αντλεί από την πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 75 της αποφάσεώς του, καθόσον έκρινε ότι η αιτιολογία του προσβαλλομένου κανονισμού είναι επαρκής όσον αφορά την άρνηση αποκλεισμού των

94. Κατά τη Republica, το μόνο χωρίο του προσβαλλομένου κανονισμού που αφορά την πτυχή αυτή και στο οποίο στηρίζεται το Πρωτοδικείο, δηλαδή ότι «κατά τη διάρκεια της έρευνας, διαπιστώθηκε ότι οι πωλήσεις που έγιναν με αντιστάθμιση είχαν πραγματοποιηθεί κατά τις συνήθεις εμπορικές πράξεις», επαναλαμβάνει απλώς τους όρους της επίμαχης διατάξεως και δεν μπορεί να θεωρηθεί ως επαρκής αιτιολογία. Το Συμβούλιο όφειλε να εξηγήσει, έστω και συνοπτικώς, γιατί οι επίμαχες πωλήσεις είχαν «πραγματοποιηθεί κατά τις συνήθεις εμπορικές πράξεις», αλλά δεν προέβη ούτε στη «λακωνική» αιτιολογία που έγινε δεκτή στις αποφάσεις

37 — Βλ. σημεία 24 και 25 ανωτέρω.

Nicolet Instrument και Ferchimex κατά Συμβουλίου [38].

Το παραδεκτό της αιτήσεως αναιρέσεως

95. Τόσο το Συμβούλιο όσο και η Επιτροπή θεωρούν ότι η αναίρεση της Republica είναι απαράδεκτη, κυρίως διότι α) δεν εντοπίζει τα νομικά σφάλματα στα οποία υπέπεσε το Πρωτοδικείο (αλλά εξετάζει την ουσία της εκτιμήσεως στον προσβαλλόμενο κανονισμό) και β) επαναλαμβάνει απλώς επιχειρήματα που προβλήθηκαν ήδη πρωτοδίκως.

96. Για τους ίδιους ουσιαστικά λόγους με αυτούς που εξέθεσα όσον αφορά την Petrotub [39], διαφωνώ με τις αντιρρήσεις αυτές. Πρωτοδίκως, η Republica υποστήριξε ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός δεν αιτιολόγησε επαρκώς τη διαπίστωση ότι οι επίμαχες συναλλαγές πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο των συνήθων εμπορικών πράξεων. Το Πρωτοδικείο δέχθηκε ότι η αιτιολογία ήταν επαρκής καθόσον διευκρίνισε ότι «είχε διαπιστωθεί ότι οι πωλήσεις με συμψηφισμό είχαν πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο συνήθων εμπορικών πράξεων» και έκρινε επίσης ότι η αναιρεσείουσα δεν προσκόμισε οποιοδήποτε στοιχείο περί του αντιθέτου. Με την αναίρεση, η Republica δεν αμφισβητεί την τελευταία αυτή πραγματική διαπίστωση, αλλά ορθώς ισχυρίζεται ότι το Πρωτοδικείο δεν αιτιολόγησε καταλλήλως τη διαπίστωσή του ότι η αιτιολογία ήταν επαρκής.

Το βάσιμο της αναιρέσεως

97. Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από την Επιτροπή, θεωρεί ότι η αιτιολογία του προσβαλλόμενου κανονισμού ήταν επαρκής. Η επάρκεια της αιτιολογίας δεν αμφισβητήθηκε κατά τη διοικητική διαδικασία και κακώς η Republica ισχυρίζεται ότι πρέπει να διευκρινίζεται η λογική σχέση μεταξύ του κειμένου και της εκτιμήσεως. Δεν ήταν αναγκαίο να προστεθούν οι λόγοι για τους οποίους κρίθηκε ότι οι επίμαχες πωλήσεις πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο συνήθων εμπορικών πράξεων. Επιπλέον, στην αιτιολογική σκέψη 19 του προσβαλλομένου κανονισμού αναφέρεται ότι ο ισχυρισμός της Republica απορρίφθηκε τόσο διότι δεν ήταν βάσιμος όσο και διότι υποβλήθηκε εκπροθέσμως. Το Πρωτοδικείο θα μπορούσε απλώς να διαπιστώσει ότι η αιτιολογία ήταν επαρκής ως προς την πρώτη πτυχή. Ακόμη και αν κριθεί ότι η διαπίστωσή του ήταν νομικώς εσφαλμένη, η αναίρεση θα έπρεπε να απορριφθεί λόγω της εκπρόθεσμης ασκήσεώς της. Στο υπόμνημα ανταπαντήσεως, το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι ο λόγος αναιρέσεως δεν είναι βάσιμος διότι η Republica δεν εκπλή-

38 — Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 26ης Ιουνίου 1986, 203/85, Nicolet Instrument (Συλλογή 1986, σ. 2049, σκέψη 10), και του Πρωτοδικείου της 28ης Σεπτεμβρίου 1995, Ferchimex κατά Συμβουλίου, παρατεθείσα από το Πρωτοδικείο στη σκέψη 114 της αναιρεσβαλλομένης αποφάσεως, σκέψη 118.

39 — Βλ. σημεία 38 έως 40.

ρωσε τις υποχρεώσεις που απέρρεαν από το βάρος αποδείξεως το οποίο έφερε κατά τη διοικητική διαδικασία.

98. Το βασικό ζήτημα ως προς το οποίο διαφωνούν οι διάδικοι είναι αυτό που χαρακτήρισαν ως βάρος αποδείξεως, παρά το γεγονός ότι η υποχρέωση αιτιολογίας εντάσσεται σε διαφορετικό επίπεδο από την απόδειξη, η οποία αποτελεί ζήτημα ουσιαστικής εκτιμήσεως. Εν τούτοις, το ζήτημα που θα πρέπει να διευκρινιστεί είναι αν το Συμβούλιο ήταν υποχρεωμένο να εκθέσει τους λόγους στους οποίους στήριξε τη διαπίστωσή του ότι οι επίδικες πωλήσεις πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο συνήθων εμπορικών πράξεων, στο μέτρο που η Republica δεν προσκόμισε αποδείξεις προς στήριξη του ισχυρισμού της ότι αυτό δεν ισχύει.

99. Φρονώ, ευθυγραμμιζόμενος με τη συλλογιστική μου όσον αφορά την Petrotub, ότι το Συμβούλιο βαρυνόταν με την ως άνω υποχρέωση. Το πρώτο εδάφιο του άρθρου 2, παράγραφος 1, θέτει τον βασικό κανόνα για τον καθορισμό της κανονικής αξίας (βάσει «[των πληρωθεισών ή πληρωτέων τιμών], κατά τις συνήθεις εμπορικές πράξεις, από ανεξάρτητους πελάτες στη χώρα εξαγωγής»). Κατά το τρίτο εδάφιο, τιμές όπως αυτές που αποτελούν το αντικείμενο της παρούσας υποθέσεως, «είναι δυνατό να θεωρηθεί ότι αντιστοιχούν σε συνήθεις εμπορικές πράξεις και να χρησιμοποιηθούν για τον καθορισμό της κανονικής αξίας μόνον εφόσον διαπιστώνεται ότι δεν επηρεάζονται από τη μεταξύ των μερών σχέση». Κατά συνέπεια, πρόκειται για εξαιρετική παρέκκλιση από την κανονική διαδικασία, η οποία καθιστά αναγκαία μια εξήγηση λεπτομερέστερη από την απλή δήλωση ότι οι επίμαχες πωλήσεις «είχαν πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο συνήθων εμπορικών πράξεων» — η οποία δεν παρέχει κανένα πληροφοριακό στοιχείο βάσει του οποίου να μπορεί να καθοριστεί αν υπάρχει πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως. Εν τούτοις, τέτοια εξήγηση δεν υπήρχε στον προσβαλλόμενο κανονισμό.

100. Πρέπει, ομολογουμένως, να αναμένεται ότι τα συμφέροντα των εξαγωγέων είναι αντίθετα προς τα συμφέροντα της Republica στην υπό κρίση υπόθεση. Οι εξαγωγείς επιθυμούν συνήθως να έχουν συναλλαγές με μέρη με τα οποία συνδέονται ή συναλλαγές με συμψηφιστικό διακανονισμό — που πραγματοποιούνται πιθανόν σε χαμηλότερη τιμή από άλλες συναλλαγές — οι οποίες περιλαμβάνονται στον υπολογισμό της κανονικής αξίας, η οποία με τη σειρά της θα είναι χαμηλότερη, μειώνοντας έτσι την έκταση οποιουδήποτε περιθωρίου ντάμπινγκ που υπολογίζεται επ' αυτής της βάσεως. Το βάρος αποδείξεως ότι υπάρχουν λόγοι παρεκκλίσεως από την κανονική διαδικασία θα φέρει, επομένως, υπό τις συνθήκες αυτές, ο εξαγωγέας και όχι το κοινοτικό όργανο. Πάντως, στην προκειμένη περίπτωση, για κάποιο λόγο, υπάρχει αντιστροφή του βάρους της αποδείξεως, πράγμα το οποίο δέχεται το Συμβούλιο.

101. Επομένως, το κοινοτικό όργανο προτίθεται να παρεκκλίνει από την κανονική μέθοδο υπολογισμού και οφείλει να αιτιολογήσει την επιλογή του κατά τρόπον ώστε να παρέχει τη δυνατότητα στο Δικαστήριο να ασκήσει τον έλεγχό του και στους ενδιαφερομένους να λάβουν γνώση των προϋποθέσεων υπό τις οποίες εφαρμόστηκαν οι κανόνες αντιντάμπινγκ της Επιτροπής. Εάν το Συμβούλιο είχε ισχυριστεί και είχε απο-

δείξει την κακή πίστη της Republica, η κατάσταση θα ήταν διαφορετική, αλλά δεν επιχείρησε να το πράξει και πρέπει να θεωρηθεί ότι δεν υπήρξε κακή πίστη.

102. Επιπλέον, στον αναιρετικό βαθμό δεν φαίνεται να υπάρχει απόδειξη ή ισχυρισμός ότι δόθηκε οποιαδήποτε εξήγηση στη Republica σε οποιοδήποτε στάδιο. Τόσο πρωτοδίκως όσο και στα πλαίσια της αναιρέσεως, το Συμβούλιο ισχυρίστηκε απλώς ότι η αίτηση της Republica να αποκλειστούν οι συναλλαγές υποβλήθηκε εκπροθέσμως και δεν στηρίχθηκε σε κανένα αποδεικτικό στοιχείο. Εν τούτοις, αν θεωρηθεί ότι η Republica είχε δικαιολογημένο συμφέρον στον αποκλεισμό των επίδικων συναλλαγών, το Συμβούλιο όφειλε να αιτιολογήσει την εξαιρετική μέθοδο που υιοθέτησε και όχι ο εξαγωγέας να καταδείξει, σε οποιοδήποτε στάδιο, γιατί θα έπρεπε να εφαρμοστεί η κανονική μέθοδος.

103. Κατά συνέπεια, το ζήτημα αν η αίτηση της Republica υποβλήθηκε εκπροθέσμως στα πλαίσια της προκαταρκτικής διαδικασίας δεν ασκεί επιρροή.

104. Επομένως, νομίζω ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός δεν εκθέτει επαρκώς τους λόγους που δικαιολογούν την παρέκκλιση από την κανονική βάση καθορισμού της κανονικής αξίας που πρέπει να χρησιμοποιηθεί σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού, ώστε να παράσχει τη δυνατότητα στο Δικαστήριο να ασκήσει τον έλεγχό του και στους ενδιαφερομένους να λάβουν γνώση των περιστάσεων υπό τις οποίες εφαρμόστηκαν οι κοινοτικοί κανόνες αντιντάμπινγκ.

Συνέπειες της πιθανής ευδοκιμήσεως της αιτήσεως αναιρέσεως στη μία περίπτωση και απορρίψεώς της στην άλλη

105. Οι δύο αναιρεσείουσες ισχυρίζονται ότι, εφόσον (παρά τις αντιρρήσεις τους) ορίσθηκε το ίδιο περιθώριο ντάμπινγκ και ο ίδιος δασμός αντιντάμπινγκ, η ακυρότητα του ενός περιθωρίου ντάμπινγκ καθιστά άκυρο και το άλλο.

106. Εφόσον κατέληξα ότι η αναίρεση θα πρέπει να ευδοκιμήσει ανεξάρτητα από τις αιτήσεις που άσκησαν οι δύο αναιρεσείουσες, παρέλκει η εξέταση του εν λόγω επιχειρήματος. Εν τούτοις, αν το Δικαστήριο δεχόταν την αναίρεση ως προς τη μία αναιρεσείουσα και την απέρριπτε ως προς την άλλη, το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό λόγω της πάγιας νομολογίας του Δικαστηρίου που επιβεβαιώθηκε λίαν προσφάτως στην απόφαση Nachi Europe [40].

40 — Απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Φεβρουαρίου 2001, C-239/99, (Συλλογή 2001, σ. I-1197, ιδίως σκέψεις 22 έως 27)· βλ. επίσης και τις προτάσεις μου στην ίδια υπόθεση, ιδίως τα σημεία 36 έως 53.

Πρόταση

107. Εφόσον η αιτιολογία του προσβαλλομένου κανονισμού είναι ανεπαρκής ως προς αμφότερες τις αναιρεσείουσες, ενώ το Πρωτοδικείο εσφαλμένως δέχθηκε ότι είναι επαρκής, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πρέπει να αναιρεθεί. Το στάδιο της διαδικασίας παρέχει στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να κρίνει το ίδιο οριστικά τη διαφορά και να ακυρώσει τον προσβαλλόμενο κανονισμό όσον αφορά την Petrotub και τη Republica. Αμφότερες οι αναιρεσείουσες ζήτησαν να καταδικαστεί το αναιρεσίβλητο στα δικαστικά έξοδα τόσον πρωτοδίκως όσον και κατ' αναίρεση.

108. Κατά συνέπεια, προτείνω στο Δικαστήριο:

— να αναιρέσει την απόφαση του Πρωτοδικείου στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις Τ-33/98 και Τ-34/98,

— να ακυρώσει τον κανονισμό (ΕΚ) 2320/97 του Συμβουλίου, της 17ης Νοεμβρίου 1997, για την επιβολή οριστικών δασμών αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές ορισμένων σωλήνων χωρίς συγκόλληση από σίδηρο ή μη κραματοποιημένο χάλυβα, καταγωγής Ουγγαρίας, Πολωνίας, Ρωσίας, Τσεχικής Δημοκρατίας, Ρουμανίας και Σλοβακικής Δημοκρατίας, για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1189/93 και για την [περάτωση] της διαδικασίας όσον αφορά τις εισαγωγές καταγωγής Δημοκρατίας της Κροατίας, στο μέτρο που ο κανονισμός αυτός αφορά τις αναιρεσείουσες,

— να καταδικάσει το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν πρωτοδίκως και στην κατ' αναίρεση δίκη οι αναιρεσείουσες, εξαιρουμένων των εξόδων της Επιτροπής, η οποία φέρει τα δικά της έξοδα.